

№ 18-19.

EESTI

ESMASPÄEVAL,
26. NOVEMBRI 1923.

SPORDILEHT

G
MAM
BER
G

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

*Ideaalne modernnaise tüüp,
Viini tantsijatar Claire Bauroff.*

HIND 50 MARKA.

A.-S. Balti spordiriistade vabrik Tartus.

Kontor: Aurulaeva tän. № 1.

Ladu: Rütli tän. № 9.

Kõnetraat 187.

Kõnetraat 602.

Soovitab odavate hindadega hooajaks:

Uiske igas sordis ja numbris, suuski, suusasaapaid,
spordikelke, suusk-kelke, hokkey jaoks:
keppe, uiske, palle ja saapaid.

Vehklemise ja võimlemise abinõud.

Täielikud võimlemissaalide sissesäaded.

Eelarved ja plaanid maksuta.

Esitaja Tallinnas o.-ü. „Esto“ Pikk tän. 47.

O.-Ü.

TALLINNAS,

TEL. 10-02.

O.-Ü.

PIKK TÄN. 47.

TEL 10-02.

Taliseks hooajaks kohale jõudnud kuulsa F. W. Hensi vabriku
liurauad:
NURMIS, JACKSON-HAYNES, HOCKEY- JA NORRA PANTSHID.

Ladus saadaval kõiksugu spordi abinõud kodumaa ja
väljamaa tehastest.

A.-S. Balti spordiriistade vabriku esitus.

EESTI SPORDILEHT

VASTUTAV TOIMETAJA HARALD TAMMER.

TOIMETUSE LIIKMED: LEOPOLD TÕNISON, WILLIAM FISKAR JA JOHANNES KAUBA.

VÄLJAANDJA EESTI SPORDI KESKLIIT.

TELLIMISHIND:

TERVE AASTA PÄÄLE 500 MK
 1/2 " " " 275 " "
 1 KUU PÄÄLE . . . 50 " "
 ÜKSIKNUMBER 30 " "
 VÄLJAMAAL POOLE KALLIM.

TOIMETUS JA TALITUS:

TALLINN, GONSIORI TÄN. 4.
 KÕNETRAAT 700, POSTKAST 70.
 —
 EESTI SPORDILEHT
 Ilmub iga
 15-daks ja 30-daks kuupäevaks.

KUULUTUSTE HINNAD:

TEKSTI EES . . . LHK. 6.000 MK.
 TEKSTIS . . . " 8.000 " "
 TEKSTI JÄREL. " 4.000 " "
 LEHEKÜLJE OSAD HINNATAKSE
 VASTAVALT NENDE
 SUURUSELE.

Nõ. 18/19.

Esmaspäeval, 26. novembril 1923 a.

IV. aastakäik.

PUHKUSE KUNST.

Ei ole kõigi aegadele ja rahvastele üldist naisiluduse ideaali; raassi, kliima ja muude olukordade kohaselt muutuvad tunnused, mille järel mees Parise õuna kingib. Kuid looduse tarkus on asja nii korraldanud, et mehe instinkt alati seda ilusana leiab, mis elamistingimuste otstarbekohasusele vastab. Iludus on meelitav

otstarbekohasus.

Seega on mõistetav, et beduiini suguvõsad, kes pikkade rännakute kestvul omi lapsi nälgist ja janust piinatutena näevad, oma iludusideaali naises kehastatult leiavad, kellel äärmuseni lihavad kehavormid ja oma rikkalikkudest reservidest veel lastki toidab, kuigi päevadeviisi ükski iva ega tilk ema huultele pole sattunud.

Meie päevil ei anna tsiviliseeritud rahvastel kõhuküsimus põhjust naise iludusideaali loomiseks; toidu ja veemuretsemine on juba ammu suurepäraselt organiseeri-

Moderni spordikarastatud naise kõigi sirutus-lihaste tugev pingutus.

DR. M. BRUSTMANNI JÄREL.

tud, nii et sarnasest otstarbekohasuse põhimõttest modern naisele enesele rasvahunike ballasti pole tarvis soetada. Siiski on loodus tihti küllalt konservatiivne, kinkides elatisainete rohkuse pääle vaatamata naistele jõuresvide paisuvaid ümarusi ja meestele, kellel instinktid veel esiisade jahi- ja kalameeste otstarbekohasuse põhimõttest võrsuvad, erootilist ärritavust.

Meie aeg omab seda karakterlist joont, et kasvaval määral naist mehe õigustest ja kohustustest osa laseb võtta. Primitiivrahvaste naistevähe- sus, mis iga naisolevust toitluse ja naise vajaduste hooldajaks tegi, on tsiviliseeritud

rahvaste juures, eriti sõjast saadik, naisterohkuseks muutunud, mis paljuid naise sunnib omale tegevusala väljapool perenaise kohustusi otsima või looma, et elamistingimusi võimaldada. Pole

ime, et naine, kes ennast mehele omasest toimingust elatab, kehaliselt ja

vaimliselt ümbervormuma peab. Loodusseadus ütleb, et iga kestev, katkestamata tegevus keha sarnaselt ümbervormib, et see tegevusele otstarbekohasemaks muutub. Kütikoopas alg-ajal ei tarvitsenud naine arenenud kondikavamuskliite järel; õrn kondiehitus nõrga õlamuskulatuuriga rahuldab nõudeid, mida elu koopas ja telgis pakkus. Juba põllutöö võiduga ja karjakasvatuse üle suurenesid naise kehalise tugevuse nõuded. Pikad rännakud

aga otsib ka jõukama kihi naine saledat joont, ja tööpoolest kaaluvatel põhjustel. Modern noorsugu on kaunima abinõuna elu täiusliseks maitsmiseks sporti tundma õppinud. Sport kui kehaharjutus võistluses inimliste konkurentidega või loodusjõududega oli algusest päälle mehelik toiming; naine, juba kauemalt tööseltsiline, igatses loomulikult seda lõbu mehega jagada, ja nii kohanes ta keha spordi tingimustele: tugev funktsioon kerge ehituse juures.

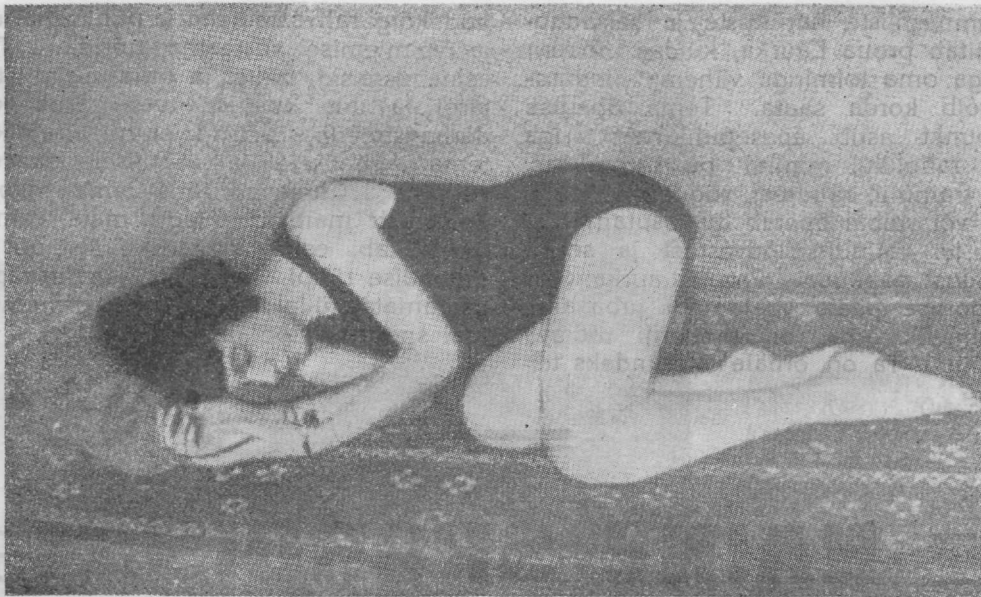
Pool-istuv puhkeasend lõunasöögi järel pakub kiiret kosutust.

põllutööriistade ja kandenõudega, raske raiumine ja kaevamine, istutamine ja harimine tegid põllutöölisnaisele metsnaise rasvaballasti tülikaks, nõrga kondi- ja muskliehituse otstarbekohatuks. Mehesarnase põllutöö kohaselt arenes naistüüp tugevalt redutseeritud lihavuse, kitsate puusade, laiade õlgade ja tugevate muskliitega. Sale, kitsapuusaline naine oli nüüd elamistingimustele otstarbekohasem, ja selle ideaal leiab armastuslauludes ülistust.

Mood, peenetundelisem indikaator mehe ja naise suhete võnkumises, eelistab viimastel aastatel eranditult saledat naist, kuna meie vanemate põlv ja Rubens—Rembrandti aeg veel kord lihavust suursugustas. Modernnaise saledus ei ole siiski ainuüksi mehetöö kordasaatmisest tingitud. Veel keskajal oli naise vormide lihavus kõrgema seisuse tunnuseks; nüüd

aga naise elu mehestumine toob esile ka halbtuse. Mehetöö kordasaatmine ameerikastab naist ikka enam ja enam. Tempo läheb kiiremaks, rütm nervöösimeks, ja vähem kui kunagi enne lubab kiire töö pause vaatluseks ja lõdvestuseks. Mehe organismile, mis aastatuhandete jooksul raske ja kestva tööga harjunud, tähendab see vähem kui naisele; siiski näitavad ka Ameerika elukinnitusseltside statistilised andmed, et ka elutuli tugevalt töötava mehe südames kiiremini läbibõleb ja piiblik mehevanus ikka haruldasemaks jääb, naisele aga tähendab see veel halvemat: kiire noorusjõu ja iluduse hävinemist, enneaegset vanadust. Kui modern naine ei taha poisilikult saleda keha juures strapatseeritud tööinimese kurnatud nägu omandada, siis peab ta intensiivse puhkuse kunsti ära õppima.

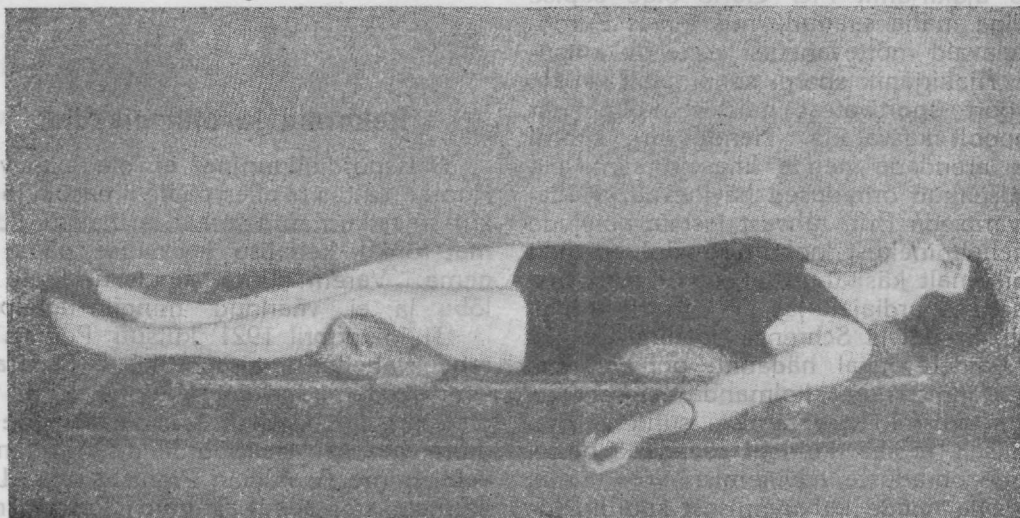

Parempoolne küljeasend kokkutõmmatud põlvedega on parim naise magamisviis.

Sportlises treeningus mängivad uusstena lõdvestusharjutused tähtsat osa. Nad õpetavad, muskliste puhkust ja kosutust intensiivsemalt kasutama, ja sel teel jõudu kokku hoidma, mis muidu kasutult kaob, et tarvilisel korral tagajärjekamalt esitada. Modern naine, kes meheliku töö ja spordilõbuga sammu tahab pidada, peab neid uusi teadmisi puhkuse süvendamisest ja organiseerimisest omale evangeeliumiks seadma. Selle uue õpetuse prohvetiks tuleb ameeriklannat, proua Laurka't, pi-

dada. Tööka arsti tütreana õppis ta isamajas tundma, et materjaalne edu puhkuse töö ei kõrvalda, et töötaja füüsilise ja vaimlise jõu kasutavus sellele needmiseks muutub. Talle selgus vajadus, intensiivsele tegevusele kompenseerivat süvendatud puhkust vastuseada. Arvukatel reisidel Kaugele Idasse õppis ta tundma, et puhkuse kunst sääl põlisvana kultuurvara on, mille tähtsust meie masinimesed senni pole taipanud. Oma õpetuse süvendatud puhkusest nimetab ta „relaxismiks“. Eri-

Täielik lihastelõdvestus seljaasendis kõrvaldab närvide väsimuse ja hingelised ärritused

liste gümnaastiliste harjutuste ja seisangu- tega näitab proua Laurka, kuidas modern naine iga oma toimingu vähema pingutusega võib korda saata. Tema õpetuse raskuspunkt asub enesepuhkuses. Iga juhust: rahulikult minutil püsti oodates, istudes trammil, raudteel, tugitoolis, toolil, diivanil või vaibal õpetab ta kasutama, et kehale ja vaimule lõdvestust ja seega värskendust pakkuda. Proua Laurka, kes oma nooruse pääle vaatamata juba ühe poja õnnelik ema, on moderni töötava naise tüüp. Ta on omale ülesandeks tei-

nud kõigi rahvaste kõha ja puhkusharjutusi ja võimlemise süsteeme uurida. Tema esinemisreisiid, millel ta oma uurimustagajärgi ja uue õpetuse teese oma kehal demonstreerib, seavad suurt nõudlikkust tema kehalisele ja vaimlisele saavutusvõimele ja lubavad teda tema relaxismi õnnistust maitsta. Nagu meie esimene pilt näitab, esitab ta eeskujulist uut modernnaise tüüpi, kes oma saleduse pääle vaatamata küllaldaselt jõudu esinemiseks igal spordialal omab.

NAINE SPORDIS.

„Kolmas sugupool“.

Viimasel ajal avalikuks tulnud naiste elav spordihuvi ja naiselikult edev tükkivus igale spordialale mehesarnaselt võistlema, on teaduseilmas ja ajakirjanduses välismaal laineid hakanud lööma. Üks vool kiidab naiste ettevõtlikkust hääks, kuna teine selle sootuks maha teeb ja sotsiaalselt hädaohtu näeb.

Naiste kasuks on häälled kuulnud Saksa spordijuhtide ja teadusemeeste sulest, kes praeguste karmide elamistingimuste tõttu naiste spordiinnu ajakohaseks peavad ja nende füüsilist karastust teenusena rahva ja isamaa hääl käekäigu vastu näevad. Naisspordi vastu on aga keegi Inglis ajakirjanik Mc. Clark õige sapise artikliga maha saanud, mis terves Euroopas elavaid mõttevahetusi esile on kutsunud. Ajakirjanik spordi sünnimaalt väitab, et sport sportivatest naistest kolmandat sugupoolt kasvatada. Nende kirg spordi vastu arendada nende lihaseid sarnaselt, et naiselikud omadused lihvinevad. Hädaoht varitseda Briti rahvast lasteta abielude ja mehelminekust loobumise näol. Artiklit on pikemalt käsitatud keegi Shveitsi arst säälses spordiajakirjas ja Krafft-Ebingi, Foreli, Freudi ja Schrenck-Notzingi teadusliste väidete najal hädaohu põhjendamatuks tunnistanud kolmanda sugupõlve, hermafrodismi kasvatamise suhtes. Bioloogiliselt ei saa kuidagi tõendada naiselikkude omaduste hävinemist, võib ainult juttu olla nende kahanemisest spordialade juures, mis naisele kahjulikud. Need oleksid äkiliste, suurte pingutustega harju-

tused, nagu jalgpall, hokkey, suusahüpped jne. Kuid enamuses takistab siin naiselik estetism nende kardetavust ja pehmendab tagajärgi.

Meie kodumaa naisspordiliikumine ei ole veel sedavõrd elujõuline ja arenenud, et temas mingit hädaohtu võiks märgata. Meie naissportlaste arv piirdub vast sajaga, need on keskkoolide õpilased, kes kogemuste järel, täiskasvades selle ala jätavad ja meeste sarnaselt ei spetsialiseeru. Pääleegi on meie naiste poolt käsitatavad alad ilmsüütumad, jalgpalli ja pommitõstmiseni need pole veel ulatanud. Meie naisspordis võib seni ainult tervisekarastamist näha, ja sede tuleb laiematele ringkondadele soovitada.

* * *

Rekordid ja olümpiaadid.

Naisspordiliikumine ei ole vana. Hoosse sattus ta alles pääle ilmasõja lõppu, kui sõjastkurnatud maades hakati suuremat rõhku kehalise kasvatuse pääle panema. Varem oli ta ainult üksikute eralõbu ja ei väärinud mingit tähepanu.

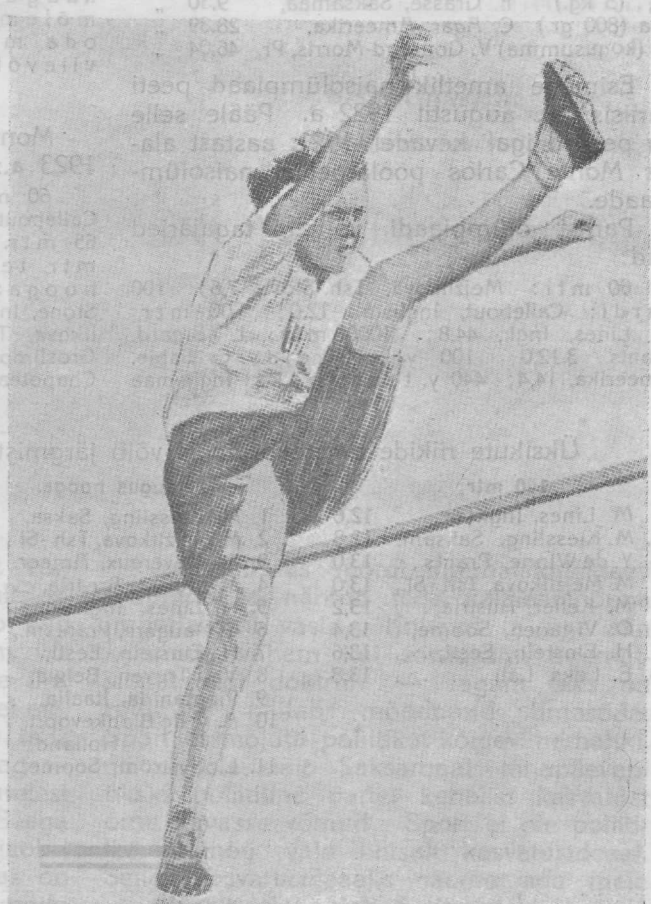
31. oktoobril 1921 kutsuti Pariisis ellu rahvusvaheline naisspordiliit (Fédération sportive féminine internationale), ja tehti otsuseks järjekindlalt naisolümpiaade pidama hakata. Naisspordiliidu presidendiks valiti m-me A. Milliat, Prantsusmaa. Liidu liikmeteks on senni astunud: Prantsusmaa, Inglismaa, Itaalia, Ameerika Ühisriigid, Shveits ja Tsheho-Slovakia.

**Eesti naisspordi
eliit.**

Vasakult:

- Einstein, Narva Kalev;
- Prass, Kalev; Kubjas ja
- Kampus, Narva Võitleja
- Peek, Kalev.

*Miss Nancy Voorhees,
parim ilma naiskõrgushüppaja*

Praegused ilmarekordid naistele on järgmised:

50 mtr.	M. Mejzlikova, Tsh.-Slov.,	6,4	sek.
60 "	" " "	7,6	"
80 "	" " "	10,0	"
100 "	M. Kiessling, Saksamaa	12,8	"
	M. Lines, Inglismaa		
200 "	A. M. Cast, Inglismaa	27,8	"
250 "	" " "	35,8	"
300 "	M. McCune, Ameerika,	43,6	"
400 "	M. Lines, Inglismaa,	60,4	"
500 "	G. Lenoir, Prantsusmaa, 1 m	29,2	"
800 "	" " "	2	" 30,2 "
1000 "	L. Bréard " " "	3	" 12,0 "
50 yardi	E. Macbeth, Ameerika,	6,0	"
75 "	L. Haydock " " "	8,6	"
100 "	M. Mejzlikova, Tsh.-Slov.,	11,4	"
220 "	M. Lines, Inglismaa,	26,8	"
440 "	" " "	64,4	"
880 "	" " "	226,6	"
60 y tõkkeit (4 tõket)	C. Sabie, Ameerika	8,8	"
83 mtr. "	(7 tõket) G. Delapierre, Prants.	13,8	"
100 y. "	(8 tõket) C. Sabie, Ameerika,	14,4	"
kõrgus hoota	N. Wilson, Ameerika,	1 117	mtr.
" hooga	N. Vorhees " "	1.463	"
kaugus hoota	C. Sabie " "	2 533	"
" hooga	M. Kiessling, Saksa,	5,54	"
kolmik	E. Stine, Ameerika,	10,32	"
teivas	M. Carl " "	2,20,9	"
kuul (3,628 kg)	L. Godbold " "	11,27	"
" (kogusumma)	" " "	20,22	"
" (5 kg.)	F. Grasse, Saksamaa,	9,30	"
oda (800 gr.)	C. Agar, Ameerika,	28,89	"
" (kogusumma)	V. Gourand-Morris, Pr.	46,04	"

Esimene ametlik naisolümpiaad peeti Pariisis 20. augustil 1922 a. Pääle selle on peetud igal kevadel 1921. aastast alates Monte Carlos poolametsi naisolümpiaade.

Pariisi olümpiaadi võitjate tagajärjed olid:

60 mtr.: Mejzlikova, Tsh.-Slov., 7,6; 100 yardi: Callebout, Inglism., 12,0; 100 mtr.: M. Lines, Ingl., 44,8; 1000 mtr.: L. Breard, Prants., 3.12,0; 100 y. tõkkeit: C. Sabie, Ameerika, 14,4; 440 y. teatejooks: Inglismaa

51,8; kuul mõlemi käega: L. Godbold, Ameerika, 20,22; oda mõlemi käega: Pionzola, Shveits, 43 24; kõrgus hooga: N. Vorhees, Ameerika, 1,45; kaugus hoota: C. Sabie, Ameerika, 2,485; kaugus hooga: M. Lines, Inglism., 506 Punktid rahvuste järel: 1. Inglismaa 50, 2. Ameerika 31 ja 3. Prantsusmaa 29.

Monte Carlo võistlused 24.—31. märtsli 1921 a.:

60 mtr.: M. Lines, Ingl. 8,2; 250 mtr.: M. Lines 36,6; 800 mtr.: L. Bréard, Prants., 230,2; 74 mtr. tõkkeit; G Delapierre, Prants., 16,2; 300 mtr. teatejooks: Inglismaa 49,6; 800 mtr. teatejooks: Inglismaa 1.46,0; kõrgus hooga: Hatt, Ingl., 1,40; kaugus hooga: M. Lines 4,70; kuul mõlemiga: Gourand-Morris, Prants., 16,29; oda mõlemiga: Gourand-Morris 41,53.

Monte Carlo võistlused 15.—24. apr. 1922 a.:

60 mtr.: Callebout, Ingl., 8,2; 250 mtr.: M. Lines, Ingl., 39,0; 800 mtr.: S. Porte, Prants., 2,37,4; 65 mtr. tõkkeit: Wright, Ingl., 11,4; 300 mtr. teatejooks: Prantsusmaa 51,8; kõrgus hooga: M. Bracquemond, Prants., 1,37; kaugus hooga: M. Lines 4,66; kuul mõlemiga: Gourand-Morris, Prants., 17,77; oda mõlemiga: Pianzola, Shveits, 39,77; viievõistlus: Lowman, Ingl.

Monte Carlo võistlused 5.—6. aprillil 1923 a.:

60 mtr.: Callebout, Ingl., 7,9; 250 mtr.: Callebout 41,0; 800 mtr.: Neveu, Prants., 2,35,6; 65 mtr. tõkkeit: Lowman, Ingl., 11,3; 350 mtr. teatejooks: Inglismaa 40,4; kõrgus hooga: Lowman 1,47; kaugus hooga: Stone, Ingl., 4,85; kuul mõlemiga: Mejzlikova, Tsh.-Slov., 17,05; oda mõlemiga: Groslimond, Shveits, 44 94; viievõistlus: Chapoteau, Prants.

Üksikute riikide naisrekordidest võib järgmist paremusjärjekorda seada:

100 mtr.

1. M. Lines, Inglism.,	12,6
2. M. Kiessling, Saksam.	12,8
3. Y. de Winne, Prants.,	13,0
4. M. Mejzlikova, Tsh.-Sl.,	13,0
5. M. Keller, Austria, .	13,2
6. O. Virtanen, Soome, .	13,4
7. H. Einstein, Eesti, .	13,6
8. E. Leks, Läti	13,8

Kaugus hooga.

1. M. Kiessling, Saksa, .	5 54
2. M. Mejzlikova, Tsh.-Sl.	5 30
3. M. Devereux, Ameer.	5 118
4. M. Keller, Austria, .	5 075
5. M. Lines, Inglismaa,	4 915
6. C. Maugars, Prantsm.,	4 865
7. H. Einstein, Eesti, .	4 86
8. Van Truyen, Belgia, .	4 63
9. Piantanida, Itaalia, .	4 56
10. A. v. de Blankevoort, .	
Holland, .	4 56
11. L. Nyström, Soome, .	4 45

Kõrgus hooga

1. N. Vorhees, Ameerika	1 463
2. A. Finn, Saksa, . . .	1 448
3. H. Hatt, Inglism, . .	1 42
4. C. Maugars, Prants.,	1 41
5. M. Keller, Austria, .	1 39
6. Banzi, Itaalia, . . .	1 37
7. E. Krizova, Tsh.-Sl.,	1 36
8. A. Depauv, Belgia, .	1 35
9. E. Leks, Läti	1 35

Spordi sotsioloogia.

Dr. H. Risse samanimelisest broshüürist.

(Järg Vaata E. Spordileht nr. 10).

Spordi ja sotsialismi vahekorra valgustamine on tähtis ses mõttes, et üheltpoolt tööliisspordiliidud neid ideid üksteisega segavad, ja teiselt poolt spordi tendents teadmatult silda klassivahedest, vaenudest üle ehitab. Töölis-spordiliidud tekivad just selle ühendava tendentsi kartusest. Nad ei ole muud kui kokkulepped klassivõitluse alusel kodanluse lõhestamiseks, mida

— olgu ta isegi sotsiaaldemokraat — töölis-spordiühingusse astuda. Siin tuleb ilmsiks spordi klassisid ühendav tendents. Riiete ja igasuguste teiste seisustunnuste kõrvaldumisega on tööline spordis sarnane teiste klasside edustajatega; ja, ta võib isegi kui väljapaistev sportlane teatud eesõigusi saavutada, mis seltskondlisesse elussegi võivad ulatada.

Miss Katherine Agar,
ilma parim naisodaviskaja.

üksikute psühholoogilistest [põhjustest võr-
sunud intriigid soodustavad. Kodanlistes,
õigemini üldistes ühingutes, tunneb end
tööline võõrana, sest teatud jõukam või
intelligentsem vähemus valitseb tema üle.
Kui ta ka sportliselt suuremat väärt ei ole,
etendab ta üsna kõrvalist osa, mis teda
muidugi ei rahulda. Ta tunneb end tagasi-
tõrjutuna ja jõuab kättemaksutundest
kihutatuna klassivõitluse ideaalini. Seega
on ta küps töölis-spordiühingu jaoks.
Sennikaua aga, kui tal mingil alal on
üldises spordiühingus võimalus vähernatki
osa mängida, senni ei tule tal mõttessegi

On muuseas spordi internatsionaliteeti
mainitud ja nähtud teda kaitseabinõuna
imperialismi vastu. Kuivõrd ta aga siin
— mitte vähem kui sotsialismi internat-
sionaliteedi doktriin — tagant üles on
rajunud, näitab möödunud ilmasõda.
Sport ei mõjuta poliitikat kõigevähemaltki,
nii ei ole näit. Saksamaal tänapäevani
ükski poliitiline partei kehalist kasvatust
oma kavasse võtnud. Sport ei ole poliiti-
line abinõu, vaid lihtsalt kasvatusideaal.
Selles kasvatusideaalis näeme aga meie
— ühiselt Spengleriga ja siiski temale
vastuoksa — endi tulevikku. Võib ju olla,

Otsekohe vabrikust
tellides saate Teie
spordiabinõud
kõige odavamini!

O. Y. Urheilutarpeita,
Helsinki.

Esitajad Eestis:

H-ra J. Willemson, Tallinnas, tel. 10-02 ja
A. Kukk, Helsingis.

et Berliini spordiväli 1914. aastal sama vaatepilti pakkus kui Rooma keisrite aegne tsirkusareena. See ei ole aga meile olulik, et siin kui säääl määratud rahvahulgad päält vaatasid. See oli samuti kahtlemata Kreeka staadionis. Dekadent on Spengleri mõistes siin ainult elukutseline sport ja seda enam, mida suurem esitatav toorus. Mis aga meie spordiväljadele 1914. aastal ja praegugi määratud rahvahulki meelitab, see ei ole närviködi, dekadents, vaid tahe suurlinna labastest lõbusustest kõrgemale tungida. On palju kaheldavat selles tahtes ja väljaspoolseisjana ei saa paralleele vedada väliste tunnuste järel alal, mis sisemiselt käärib ja veel selgunud pole. Selles sügavas tahtes ei tohi pettuda üksikute nähtuste läbi. Ähvardav tont: „Kui see ei õnnestu, mis siis?“, näitab ennast harva. See saabub aga momendil, mil sport elukutseks muutub, s. o. sarnaseks, kus inimesed ainult raha eest jooksevad, hüppavad, viskavad.*) Meie tee lahkub Olümpiasse ja Rooma;

*) Ei ole põhjust teha siin ekslikku järeldust eelmises numbris ilmunud kirjutusele „Mõtted spordi tulevikust ja elukutselikkusest“. Säääl oli jutt soodsate ettevalmistustingimuste loomiseks sportlase viimistluseks, mitte üksikutele atleedidele elatamisvõimaluste soetamiseks masside lõbustamiseks.

Toimetus.

(Lõpp)

Sportimiseks tarvisminevad

jalanõud

on saadaval

O. Kiruski kaupluses,

V. Karja täñ. 5, Tallinnas.

see on tänapäevse noorsoo idealismi valida, kuhu meie sammume. Küsimus on oluliselt küll juba otsustatud: 3—4 miljoni saksa rahvast, kes praegu spordivad, ei ole elukutselised ja ei saa seda olla. Ja kui meie nüüd Spengleri täiendam: tema eurooplase tulevikupilt, kelle varemad tüübid Napoleon ja Cecil Rhodes, ei kasva vaatlevas mõtiskelus vaid tahtloomises. Ja et meie siin õigel teel seisame, seda tunneme meie ja seda tõendavad tulevased põlvad. Nietzsche, tugeva tahte apostel, seisab eilse ja homse lävel, ilma et tänapäev olla; tema prohvetlik piik näeb seda homset, mis eneses loobumust vanast kultuurideaalist sisaldab, ta näeb seda tugevat taht ülestõusvat, mis massid ja materia purustab või vormib ja ta näeb seda kehalist ideaali, mis askeesist läbi viib. Ta näeb selle madala intellektualismi surma ja kui ka osa endist väärtuslist intellektualismi ühes hävitatakse, siis ei ole sellest kahju, sest kõik tähtsam jääb püsima inimeste päades. Mis oma tahtsuse kaotanud on inimestel — on surnud. Tahte kasvatamine, mis intellektualismi hävitab, kus võiks see mujal kättesaadav olla kui säääl, kus ainult tahe midagi maksab, kus ainult tahe tagajärgi saavutab, kui spordis?

Spordi- ja mänguabinõude kauplus
Spordiait

Tallinn, Narva m. 19. Kõnetr. 5-59.

Spordi- ja mänguabinõude kauplus
Spordiait

Tallinn, Narva m. 19. Kõnetr. 5-59.

Väljavaated ja lootused.

Alex Antson.

(Järg).

Keskmaa jooksud.

On kurb tõsiasi meil: mida pikem võisteldav jooksumaa, seda väiksearvilisem osavõtjate hulk stardis. See on näiliselt sootu vastandina sellele ennustusele, mis põhjendada põhjamaalaste suuremat edemisvõimet ja talenti keskmaa, iseäranis aga pikamaa jooksudel. See on suureks vastandiks ka meie naabermaa — Soome sportlastele harrastustele. Soome kasvav sportlaspõlv peab kindlasti suureks ja ihaldavamaks auks 1500 ehk 5000 meetri meistripärja, kui võidu mõnes lühemas jooksumaa. Sellest tingituna on ka Soomes tähelepanu ja lugupidamist äratav hulk keskmaa, eriti aga pikamaa jooksjaid, kelle harilikud võimed tavaliselt hulga kõrgemal meie kesk ja pikamaa meistrivõimeist. On raske oletada, et Soome meistrivõistlustel ükski suudaks tagajärjega üle 4.05 kergesti esimestele kohtadele pääseda. Kui see käesoleval aastal Rissanen'il 4.07,2 juures õnnestas, siis tuleb arvestada, et seekordsest konkurentist puudus terve rida paremaid Soome keskmaa jooksjaid. Eelmise aasta tagajärjed olid ju tugeva vihma juures koguni: 4.01,9; 4.03,5; 4.04,6 ja 4.05,0. Järjekorras: Murmi, Tala, Järvelä ja Katz. Meie rekord on aga alles samas maas 4.11,0 ja esivõistluste tagajärjed ei ole kolmel viimasel aastal ulatanud alla 4.18. — Vahe on veel võrdlematu! Kui veel hiljuti Soomest saime teate, et säälsel 3000 meetri meeskonnavõistlustel 16 meest tagajärge alla 9 min. 20 sekundi on näidand, kuna sääljuures 4 meest alla 9 min. nimetud maa katsid, siis pidi see arusaadavana meile kõigile üllatus olema, samal ajal aga ka nukrust tekitama omamaiste väljavaadete sihis.

Kuigi meist ükski käesoleval juhusel nuriseda ei tohi, et Soome märgatavalt ees on — pikamaa meistrite rohkuse ja tublidusega tuleks ta ju kogu ilma maa võistlustel esimesele kohale — sunnib see meid siiski käesolevat küsimust tõsisemalt võtma. Meie tuleviku püüdeks peaks olema samakõrge kesk ja pikamaa jooksjate klassi soetamine kui see Soomes on.

See laiendaks meie sportlasi võimisavaldusi kindlasti tuntavalt.

On tõenäoline, et me viie aasta pärast ennem 1500 ehk 5000 meetrit võime üle-

ilmlisel olümpiaadil võita kui kahekümne viie pärast 100 ehk 200 meetrit.

Soome hiilgav tõus, samuti teiste põhjamaade võimised vastavatel aladel, tõestavad vaidlematult minu arvamisi.

Samuti ei ole kiirus meie rahvatõu eriline tunnus — kümnevõrdselt enam on seda aga meie „Eesti visadus“! Selle täheks on meie Lossmani nimi maratonis ja Klumbergi võimed kümnevõistlustes; seda kindlustab ka meie raskejõustiku aukoht üleilmilises võitlusgaleriis. Muidugi oleks ülekohus unustada: kesk ja pikamaa meistrite tee algab nende nooruses 100 ja 200 meetri radadel ja neid maid ei tohi nad hiljemgi unustada, kui nad paremustagajärgi igatsevad. Soome treener Pihkala raiub seda oma Spordi õpetuses kui õiget paratamatust igal vähemal juhusel. Muu seas kriipsutab ta alla inglase Mussabini lauset: „Vabad ägedad 100—300 yardilised traavikihutamised on jooksu harjutamise tuumaks!“

Samuti tuleb hoiduda meie noortel sportlastel kes ehk pikamaa jooksu endale erialaks kavatsevad teha — liigselt kiire spetsialiseerimispüüde eest, kuid sellest küsimusest juba käesolevas kirjutuses teisel kohal põhjalikumalt.

800 meetri jooksus

on meie favoriit Villemson juba 1914 aastast saadik meistrikohal seisnud. Üheksa aastat on ta järjekindlalt meie esivõistlustelt võitjana lahkund. Ta on haruldase püsivusega treeninguid jatkanud, kuid kahjuks näib ometi, et ta võimised hoolikust ja harjutusenergiat ei ole vastand. Juba 1914 aastal debüteerivana Riia võistlustel tagajärge 2.02,2 näidates ei ole ta ometi suutnud enda võimisi 9 aasta kestvul palju kaugemale arendada. Küll jooksis ta 1917 aastal oma hiilgevormis olles selle maa ajaga 2.00,3 (meie praegune rekord) ära ja hiljem (1922 a.) inglise esivõistlustelt tagasisõidul Pariisis peatudes koguni ajaga 1.59,3, kuid kahjuks on need saavutused ainult harvaks erandiks jäänud.

Vähese edu põhjusi tuleb igatahes sügavamalt otsida, enne kui ükskõikselt võimetustunnustust kergel käel jagada, ehk saamatut paratamatust konstateerida. On kindel, et Villemson meie keskmaa jooksjate

vana ületreenerimisest võimiste tagasimineku ja väsimus.

Ühes Huukiga kellest tulevast 800 meetri meistri ja rekordimeest eeldan, tuleks mõlemil käesoleval aastal kui ka edaspidi eriti rõhku panna igakülgse kehalise arenemise: võimlemise, mängude, poksi, uisutamise j. t. kiirust, jõudu, vastupidavust ja enesetunnet arendavate harjutuste peäle.

Igakülgne kehaline harmoonia — hää tervis ja korralik eluviis, need on tugevaks aluseks, millele pärastised hiilgevõimed rajatakse.

Päele muu kavatseb käesolevate ridade kirjutaja, kes möödunud hooajal ei saanud korralikult harjutada, uuel aastal uue hooaga treeningutega algust tehes pääle harilikkude keskkmaade veel 800 meetri rajale asuda.

Samuti võib loota, et järgmine hooaeg mõne uue jõu võiks esitada, kuigi tähelepanevate võimiste saavutamine keskkmaadel ealeski ainsa aasta töö ega tulemus ei saa olla. Kuid enne kõike peab meil püsivust, järjekindlust ja raugemata usku tulevastesse võimistesse olema!

(Järgneb).

Mejzlikova,
Tsheho-Slovakia,
nobedam ilma nais-
jooksja ja

Carr,
Austraalia,
tuntud sprinter.

Rätsepa tarvituste kauplus

S. Karja tän. 10, Tallinnas,

S. S. Orloff,

soovib spordi-meestele omast ladust hääd inglise ülikonna-, fraki-, smokingi- ja voodririiet, kui ka kõiksugu muid rätsepa tarvitusi.

100.000 edukalt 1.000.000-ni vastu.

Eestlased võivad hästi jalgpalli mängida.

Võistlused Varssavis ja mõnda sellelt teekonnalt.

Sõit ja saabumine.

17. okt. oli päev, mil liidumeeskond läks Tallinna värvide kaitsemiseks teekonnale, mis oli oma sihtpunkti — Varssaviga — kõige kaugem seni ettevõetud võistlussõitudest. Tallinna jaama katusealuse hämaras saatjaid, kelle seas mitmuses neiusid ja prouasid, kes pääle lahkumishärduse olid arvatavasti rahutud ka oma tulevaste ja meeste saatuse pärast Varssavi kenade poolataride pilkude all.

Internatsionaalmagamisvagnis sõites vaibus elavus varsti vaipade alla. Ülestõusmisel Riias alustati sõidu elavamamat osa Riias—Daugavpils'ini (Dünaburini), mil marjaashimäng tõusis oma kõrguse tipule Üprausi ja Vaini koosmängul, kes pühitsesid suurt lauaalustega garneeritud võitu prillitatud liidu abiesimehe üle.

Vaguni teises kupees käisid samal ajal suured lauluharjutused liidu teise abiesimehe *magister cantandi* V. Everi eestveol. Viimase juhatusel omandati repertuaar, millest oleks jatkunud pääle 2 võistluse pidamist Varssavis veel 10-neks kontserdikis kõigis Poola linnades.

Reisi vintsutav osa oli öö Zemgale'ist Poola ebamugavas teises klassis Varssavi, kuhu jõuti 38-tunnilise üldsõidu järele reede, 19. okt., hommikul

Vastas poolakaid, kes oma väikses Pariisis, nagu nad Varssavi nimetavad, esimesena pakkusid meile voorimehesõitu puupakutatud uulitsaid mööda hotell Bristol, mis asub uulitsal „Krakovi eeslinn“.

Esimene ümbervaade ja õhtune öömaja otsing.

Valguti uulitsaile, milledest suuremateks Nowy Swiat ja Marszalkowska. Tehti pikki jalutusi. Maitstes Varssavi elu tema igasuguse kaubaga, mis meie raha järele tuli Tallinna hindadest pool odavam, tegid Poola miljonid ringjooksu ja meestel olid uued saapad, ülikonnad ja palitud osetud juba lõunaks. Teistest nimetatuna Üpraus kel toreda palitu kõrval õnn oli veel omada moodsat ülikonda, mille püksid olid aga pea lõputa pikad. Tuli avaldada kaastundmust, et nad siiski ei olnud nii pikad, mis oleks võimaldanud saada ühest paarist kaks.

Õhtul algas kurbmäng, mis lõppes poolte meeste vaevalise magamisega. Oli kavatsetud korter kõigile 7-kordsesse hotell Bristol, mis parim Varssavis ja milles numbrid üle pooltuhande. Varssavi liidumehi tabas aga õnnetus Bristol tubade täisoleku näol, nii et õhtul kell 10 tuli alata rännakut koha otsimiseks, kuhu panna pää. Meeskonna pool jõudis Pretoria, kus ei tunnistatud Poola viisumiga kinnitatud ühispassi. Öö algust tuli mööda saata hotelli sissekäigus ootamisega seiskorra selginemise ja taeva valgeksumineku pääle. Kuulutustulpadel seisvad suured kuulutused teatasid aga pikkade mustade tähtedega rohelisel põhjal, et „Eesti Tallinna linnameeskond võistleb samal päeval (oli juba üle kesköö) park Sobieskego's Varssavi meister K. S. Polonia'ga, piletid loosh 120.000 m. (40 E. m.) ja viimane seisuplats 40.000 (13) m.“ — Varssavi liidu esimehe kol. Roupperti kohalejõudmisel ja Poola politsei kaasabil saime siiski korteri — kell 1 öösel.

Kokkusaamine Varssavi vägevamaga.

Laup. 20. okt. kell 3 Park Sobieskego's tuli vastu seista Klub Sportowy Polonia'le, kes esitab Varssavi jalgpalli eliiti. Väli täie suurusega, piiratud söerajast. 1921 a. olid meie kergejõustiklased samal väljal oma resultaatidega suurte rahvusvaheliste võistluste peremehed. Nüüdsel võistluspäeval oli torutamata välja keskpaik värvateni vihmadest porine, väljaääred aga kuivad, mis võimaldas laialdasi tiibade operatsioone. Polonia mehed arvasid oma Tallinnas kevadel saadud mälestuste järele meid nüüd, kus Polonia suvega pealegi paremaks läinud, võitvat 6:0!

Meie koosseis: Lass; Pihlak—Vain; Reinfeldt Rein Einmann; Väli—Paal—Ellmann—Tell—Üpraus.

Mäng algab kerge tempoga, mis kõveneb minut-minutilt. Polonia algab kergelt, lootusega sama kergelt tulevate värvate pääle. Vahetatakse nurgalööke, mis paareeritakse. Kui poolakad nägid, et nende lootused värvate pääle ei täitunud ja meie poolt päälegi tehti neile ihhu lõikavaid läbimurdeid, siis pani Polonia välja kogu oma oskuse.

Mängu võtavad oma kätte tiivad, sest tsentritriod saavad pori sees enamalt jaolt ainult raskustega edasi minna. Kui pall on meie edurivi valdamises, siis lõigatakse ta kohe vasakule äärele, kus Üpraus, kel palli lennu ajal lendav start juba käes, ta sama hooga alla viib. Polonia parempoolset poolkaitsjat ei näi ta pidamiseks olevatki. 40-ndal minutil annab Üpraus Tellist ettelöödud pallile võistluse kihvtisema löögi, mis palli viib madalalt õhus parema nurga sihis. Sääil saab aga juuksekarva otsas rippuvat väravat mahaviskamisega päästa Polonia andekas väravavaht Loth. Pall läheb korneri.

Teisel poolajal kogub Polonia mängijate ümbergrupeerimisega edu saavutamiseks kõik jõu, kuid nende lootused tagajärje päale surmab 51-ne minut, kus Paal serveerib nurgalööki nr. 6, millest tulnud palli salvab võrku — Üpraus. Tekkinud seis määratakse järgmise teatud märkide reaga: 1:0!

Polonia, kes mängus meist palju suuremal määral edustab n. n. „rinnaga võtmist ja pressimist“, tahab selle abil saavutada tasakaalu. Vastased on aga mõlemad sedavõrd väärilised, et kui ühel edu käes, siis ta seda ka peab.

Mängu lõpuminutil liigub pall tugevas videvikus publikule nägematult edasi-tagasi, ilmunud täiskuu valgusel on nähtavad ainult mängijatekogud, mis elavhõbedana liiguvad lõpuvileni, mida andis vahekoht. Grabowski, kes mängu juhtis hästi.

3000 inimest, kes nägid, kuidas eestlased löid Varssavi jalgpallikumiiri Poloniat, valgusid kahvatumaks läinud kuu valgel pargist linna poole laiali.

Varssavi—Tallinna küsimus.

4.000 oli 21. okt. vaatama tulnud, kuidas jääb Varssavi—Tallinna küsimusega. Seekordne resultaat, mitte 1:0, vaid 0:1, on Tallinna 100.000-nde elaniku esitusele võiduks, kui teeme teatavaks, et vastu seisib Varssavi miljoni esitus, mis oleks pidanud andma vastava vahekorra 10-ne väravalise ülekaaluga.

Varssavi punasärkide vastu olid siis uute vihmade tõttu eelmisest päevast veel porisemal väljal: Lass; Pihlak—Vain; Reinfeldt—Rein—Kaljot; Maurer—Paal—Tell—Joll—Üpraus.

Varssavilased kasutasid 11-ndal minutil ära juhuse, kus alati parempoolset poolkaitsjat mänginud Kaljot debüteeris vasakul ja sääil tagasimängu juures ei olnud

täpne, nii et Varssavi parem siseajaja Vengloviski sai mahti palli lüüa tühja väravasse. Ja seda hää õnnega, sest 18-ne meetri päält tugevalt sisselüüa ei ole mitte just naljaasi.

2 min. hiljem võrattu tasumisvõimalus: Tell kaitses täiesti läbi, kuid lööb välja-tormavale Lothile pihku. Kõneles pärast, et palli porrikinnijäämist kartes ei söandanud palliga edasi minna.

Kuna esimene poolaeg läheb kaootilise mängu juures, näitab teine poolaeg meie paremuse kindlat joont. On löögivõimalusi, neist nimetada Jolli oma parema ääre söödust. Joll — 4-ja meetri pääl väravast — lööb, kuid tegi seda stopingu järele, nii et kaitsja lendavale pallile veel vastu sai hüpata. Päältvaatajana võis teisel poolajal kõige rahulikumalt oodata meie võidu tulekut, kuid hää mängu pääle vaatamata jäid väravad — nagu enamalt jaolt kordadest — tulemata.

Eelmisel päeval Üprausi poolt tehtud suurlööki Poola väravasse, mis sääil vastu võeti, kordas sel võistlusel Varssavi vasak sisemine. Tegi oma löögi lõpuosana, samuti paremasse nurka. Et jälle oli juba pime, võis näha ainult kuidas Lass end maha viskas, mille järele tõusid kiidu-avaldused. Viimaste tormilikkusest tõmbas süda kokku arvamisest et on 0:2, kuid rahustus tuli kui silmad nägid palli nurgast välja löödavat ja aju selle järel taipas, et kiiduavaldused olid Lassi meisterlikkuse hindamiseks.

Vahekoht. Fr. Mandl, oli selle pääle vaatamata, et ise jalgpalliveteraan, raskelt nõrk.

Üks meie külmavereline asjatundja ütles pärast mängu, et kaotuse asemel oleks pidanud meie võitu fikseeritama nelja väravaga. Kuid saatuse paratamatuse vastu ei saa midagi teha.

Mida mängud näitasid.

Etteotsa tehtud ülesseadet, et „eestlased võivad hästi jalgpalli mängida“, tuleb siin tagapool muidugi kinnitada.

Polonia on kontinendi mängu tasapinnal seisev meeskond, keda varssavilased ühtluse poolest paremaks peavad Varssavi linnameeskonnast Polonia on treeneritud Inglise treneri Kimptoni poolt ja Kesk-Euroopa häade meeskondade vastu näinud tagajärgi: Polonia — Vienna, Viin 2:2; Polonia — Vasas, Budapest, 2:1. Detsembriks on Polonia angasheeritud Prantsusmaale. Meeskonna kõvemad me-

hed on: väravavaht Loth II, vasak kaitsja Tshishevskl, keskpoolkaitsja Loth I, parem äär Tupalski.

Selle suurlinna meistermeeskonna vastu, keda võita raske, näitas meie liidumeeskond üht oma hooaja paremat mängu, mis võrreldav 30. sept. Soome—Eesti maavõistlusega.

Meie meeskond oli hääl tasapinnal. Ülekaalu andis hääst koosmängust saadud sisukas kombinatsioon, õhust palli äravõtmises olid meie päd poolakate omadest kõrgemal, edurivis jagati rivi löögipataljoni kujutavale Üprausile ette häid palle Paali ja Tellil poolt, kelle vahel korraliku ühenduslülina töötas Ellmann. Edurivist jättis Poola päältvaatajatesse ja lehtedesse sügavamulje Üpraus. Poolkaitses esimese päeva liin Reinfeldt—Rein—Einmann oli edukam teise päeva liinist Reinfeldt—Rein—Kaljot. Varssavi sündmuse „ajalookirjutajana“ tuleb peatada ka mõnele kodumaalasele kurval faktil, millest on ühena nimetada Kaljoti õnnetut debüüti vasaku poolkaitsja kohal. Varssavis tegid end nimekamaks mõlemad 2 nooremad poolkaitsjat Einmann ja Reinfeldt. Tuleb pidada võimalikuks, et edaspidi emb-kumb neist saab parempoolse poolkaitsja kohale, kuna vasakul on praegu kindel mees Kaarmann, kelle puudumine Varssavist andis end tunda. Tsentri poolkaitsjaks s. o. meeskonna selgrooks ei ole meil praegu teist kapten Reinile lähedale ulatavat meest. B. Rein seisab Varssavis ja hooajal esinenud paremate liidumängijate eesrinnas. Kaitses oli Tallinnas nähtult tüse Pihlak. Tegi ka Varssavis vastase karistusala lähedale ulatavaid soolokäike, mille mahajätmist talt tuleb oodata, kui ta ka nupu sisemusega täiesti astub backide internatsionaal klassi. Lass väravas on praegu kindlaks ääinud mees. Varssavi võistlused olid aupäevadeks mõlema meeskonna väravavahile — lanek Lothile, kes tänavu kord ka Poola esitusmeeskonna pühadust kaitsnud ja August Lassile, kes Eesti väravat kaitsnud juba ligi 10-nel maavõistlusel, sellest tänavu üksi 5-el, pääle selle arvukatel linnavõistlustel.

Meeskonnal oli Varssavi võistlustel puudust tunda eestkätt kolmel kohal: parem äär, kus konkurendid, kelle paremuse üle hooajal küllalt karvu kitkud s. o. Maurer ja Väli töötasid mõlemad nõrgalt; üks külje poolkaitsja, kellest puudus oli ainult seekord, sest Varssavist puudunud Kaarmann täidab selle koha; vasak kaitsja, kus Vain nõrk kõrvalmees Pihlakale. Et sel-

lele kohale parandust saada, tuleb esialgul kuni mõne uue kaitsja juuretulekuni lootust panna löögi võimukama ja korpu-lentselt tugevama O. Silberil pääle, kes haigusest paranenud.

Varssavi mängud olid õige kõrgetem-polised, kuid seda saavutati asjaoluga, et tempo panid pääle poolakad, millele meie siis vääriliselt vastasime. Harilikult on nii, et kui meie mehed vastast ei karda, siis nad mängule omalt poolt üldse tugevamat tempot pääle ei pane, eriti seda edurivis. Olukord peab aga ümberkujunema, nii et meie algusest tempo pääle paneme, enesest high välja pressime ja teiste liinidest nii üteldes rinnaga läbi läheme, sest keskvälja ilukoosmäng suvel paljunähtuna vastase väravale kuigi ohtlik ei olnud.

Tuleb tunnistada Varssavi mängude väärtust meie areneva mänguvõime näitamisel.

Südamlikud suhted saat-konnaga.

Liidu meeskond on saanud kui väljamaal Eestit esitav ja selle nimega ühenduses olev sportlaste grupp meie saatkondade tähelpanu osaliseks Riias, Helsingis, suuremal määral Kaunases (Kovnos) ja viimane kord kõige suuremal määral Varssavis.

Riias, Helsingis ja Kaunases on liidu esitajad meeskonna saabumisel teinud visiidi meie saadikutele, kuid Varssavis võisime tunda rongilt mahaastumisest kuni ärasõiduni meie Varssavi esituse vastutulelikkust. Jaamas oli saabumise varahommikul meil vastas ja ärasõidul saatmas esituse sekretäär Tiismann, kellelt kutse saime sama päeva päälөлounaks saatkonda. Sääl võttis meid vastu meie sõjaväeline esitaja Poolas, kolonel Junkur, kuna esitaja abi-kaasa poolt Eesti jalgpallimeestele oli serveritud teelaud. Vastuvõtmisel, mis läks südamlikkuse tähe all, viibisid kutsutuna ka Varssavi liidu esitajad. Jutuajamisel, mille teljeks oli muidugi sport, esines proua Junkur oma teadmistega ehtse sportlannana.

Järgmisel päeval mängu eel Poloniaga oli meeskonna kaptenil B. Reinil võistlusväljal õnneliku eeltähisena au proua kolonelile lugupidamismärgina meeskonna nimel anda roose.

Varssavi-Tallinna kohtamisel västati meie saadiku poolt roosidega, mis rahvusvärvidega dekoreeritud, meie ja Varssavi meeskonnale. Need roosid said pärast kapten Reini poolt erilise hoolitsuse osaliseks.

Lahkumispäeval oli meie ekspeditsiooni kindraljuht V. Ever, kapt. Rein ja nende ridade alandlik kirjutaja kutsutud veel saatkonda, kust lahkuti kõige paremate sidemetega tulevaseks.

Pigimütsi traditsiooni sisseseadmine, ärasõit ja kirjutuse lõpp.

Praeguseks veel ülivärske kombena, mis aga juba traditsiooniks nimetatud, pandi Poola reisil maksuma pigimüts kui liidukapteni autunnusmärk.

Kuna kirjutuse mõningale austatud jälgijale tuleb sõna „pigimütsi“ juure selguse mõttes lisada selle sõnaga tähendatud objekti kirjeldus, siis palun järgmist: see müts on sarnane üliõpilaskorporatsioonide rebaste poolt kantavale pääkattetele, ta on aga hallmustast riidest ja riidest nokaga, kuna sellelaadilisi mütsi kannavad juudid oma pääkattena Varssavis, Vilnos ja muudes juudidirohketes kohtades.

Selle 300.000-ndelise (100 E. m.) mütsi tarvitusele võtmises ei tule näha mingit Eesti jalgpalli kaldumist semitismi poole, olguigi et juutidel omad suurmeeskonnad

Viini Hakoah'ga eesotsas, vaid kui üht erandlist märki, mida kantakse kinnistel uute kombinatsioonide väljamõtlemise ja võitlusplaanide kokkuseadmise koosolekutel ja vahelt ka läbi linna väljale minekul.

Päälle pühapäeva õhtust banketti ja õhtu hilisema pooliku hinge tõmmata lubaval möödasaatmisel veedeti veel päev väikses Pariisis, mis kippus juba minema õige koduseks.

Vaksalis ärasõidul olid segadused finansoludes. Poolakatel oli meie liidule anda ligi paarkümmend dollari. Raskus seisis selles, et neil dollarid kalli välisvaluutana harva nähtavad, nii siis tuli see summa, mis Eesti rahas oli 5000-nde m. ümber, vastu võtta Poola markades. Viimastes andis see välja hirmuäratava numbri — 25 miljoni, nii et reisitasku ümber, kuhu see summa 50.000-ndelistes tähtedes mahutati, tuli peaaegu välja seada sõjariistus (jalutuskepiga varustatud) vaht.

Et kõik oma toimingud Varssavis jõudsid lõpetada, võis rong meie vagunis olekul esmasp. 22. okt. õhtul hakata liikuma põhjapoole.

Half-Volley.

Miss McLee,

nobodam Ameerika naisjooksja.

Eesti paremad saavutused kergejõustikus 1923. aastal.

100 mtr.		3000 mtr.	
1. Pereversin . . .	11,3	1. Tiisfeldt . . .	9.34,5
2. Neumann . . .	11,3	2. Paal . . .	9.39,5
3. Kesküll . . .	11,4	3. Raba . . .	9.40,2
4. Küttim . . .	11,4	4. Gern . . .	9.42,0
5. Teinburg . . .	11,4	5. Antson . . .	9.52,4
6. Taan . . .	11,5	6. Mit . . .	9.57,5
7. Byström . . .	11,5	7. Kiviselg . . .	9.59,0
8. Liljencrantz . . .	11,6		
9. Neuendorff . . .	11,7		
10. Jucevics . . .	11,7		

200 mtr.		5000 mtr.	
1. Küttim . . .	22,9	1. Tiisfeldt . . .	16.29,0
2. Pereversin . . .	23,7	2. Laurson . . .	16.52,6
3. Kesküll . . .	24,0	3. Paal . . .	17.03,0
4. Saulmann . . .	24,1	4. Iives . . .	17.06,0
5. Liljencrantz . . .	24,1	5. Lossman . . .	17.08,0
6. Uusna . . .	24,1	6. Sinkel . . .	17.10,0
7. Villemson . . .	24,2	7. Mitt . . .	17.18,2
8. Valprit . . .	24,4	8. Allik . . .	17.26,8
9. Neumann . . .	24,6	9. Raba . . .	17.28,1
10. Ingermann . . .	24,7	10. Langei . . .	17.40,3

400 mtr.		10.000 mtr.	
1. Villemson . . .	52,8	1. Paal . . .	35.14,8
2. Küttim . . .	52,8	2. Sinkel . . .	35.35,6
3. Saulmann . . .	53,3	3. Tiisfeldt . . .	36.01,8
4. Huuk . . .	53,4	4. Vunder . . .	36.25,0

800 mtr.		20.000 mtr.	
1. Villemson . . .	1.59,8	1. Paal . . .	1.16.38,9
2. Jaanvaldt . . .	2.04,6	2. Sinkel . . .	1.20.05,6
3. Alsok . . .	2.04,7	3. Rebas . . .	1.25.42,4
4. Gern . . .	2.05,0		
5. Huuk . . .	2.05,1		
6. Siil . . .	2.06,4		
7. Tiisfeldt . . .	2.06,7		
8. Antson . . .	2.08,3		

1500 mtr.		25.000 m r.	
1. Villemson . . .	4.13,4	1. Lossman . . .	1.32.27,5
2. Gern . . .	4.19,8	2. Paal . . .	1.43.47,5
3. Raba . . .	4.21,3	3. Sinkel . . .	1.45.07,9
4. Iives . . .	4.22,2		
5. Antson . . .	4.24,0		
6. Huuk . . .	4.28,5		
7. Tiisfeldt . . .	4.29,0		
8. Pukspuu . . .	4.30,0		
9. Paal . . .	4.31,2		
10. Laurson . . .	4.33,4		

40.200 mtr.		110 mtr. tõkkeid.	
Lossman . . .	2.40.59,0	(Neumann 16,0)	
		1. Klumberg . . .	17,1
		2. Neumann . . .	17,2
		3. Viin . . .	18,0
		4. Steinberg . . .	18,4
		5. Saat . . .	18,6
		6. Rähn . . .	18,7
		7. Tiitso . . .	18,9

400 mtr. tõkkeid.		Kaugushüpe.	
1. Veiss . . .	61,9	1. Klumberg . . .	7.20,5
2. Küttim . . .	62,3	2. Ever . . .	6.66
3. Saulmann . . .	62,6	3. Frese . . .	6.34
4. Huuk . . .	62,8	4. Taan . . .	6.33
		5. Neumann . . .	6.30
		6. Broman . . .	6.28
		7. Rähn . . .	6.23
		8. Noss . . .	6.22
		9. Karuks . . .	6.15
		10. Steinberg . . .	6.14

60 mtr. naistele.		Kettaheide.	
1. Einstein . . .	8,4	1. Klumberg . . .	41.25
2. Prass . . .	8,5	2. Kalkun . . .	40.88
3. Tippo . . .	8,5	3. Pünn . . .	40.65
4. Rebane . . .	8,6	4. Tammer . . .	39.09
5. Kutti . . .	8,7	5. Ernesaks . . .	37.69
6. Kõiva . . .	8,8	6. Frese . . .	36.80
7. Seermann . . .	8,9	7. Kärt . . .	36.80
8. Karlson . . .	8,9	8. Rosenblatt . . .	36.67
		9. Siilak . . .	36.12
		10. Üibopuu . . .	35.49

Kuulitõuge.		Odaviske.	
1. Tammer . . .	14.47,5	1. Klumberg . . .	62.55
2. Klumberg . . .	13.23	2. Saat . . .	54.22
3. Rosenblatt . . .	13.02	3. Redlich . . .	51.26
4. Neumann . . .	12.81	4. Üibopuu . . .	50.09
5. Lehtmets . . .	12.54	5. Järlakas . . .	48.97
6. Ivask . . .	12.47	6. Värd . . .	48.12
7. Tulpe . . .	12.46	7. Meimer . . .	47.85
8. Tepp . . .	12.26	8. Lauba . . .	47.49
9. Madisson . . .	12.09	9. Lehtmets . . .	47.46
10. Liinat . . .	12.05	10. Laurson . . .	47.29

Vasarahaide.		Raskuseheide.	
1. Tammer . . .	37.18	1. Tammer . . .	9.10
2. E Klumberg . . .	34.18	2. Preismann . . .	7.15
3. Kalkun . . .	33.76	3. Frese . . .	7.01
4. Preismann . . .	30.60		

Kaugush. naistele.	
1. Einstein . . .	4.86
2. Prass . . .	4.62
3. Peek . . .	4.51
4. Okk . . .	4.46
5. Tippo . . .	4.41

8. OLÜMPIAAD.

EESTI ETTEVALMISTUSED.

1920. a. Antverpenis peetud olümpiaadi järele, kus Eesti atleedid nõrga ettevalmistuse pääle vaatamata saavutasid suuri tagajärgi, seisame nüüd Pariisis eeloleval suvel asetleidva 8-nda olümpiaadi lävel.

Pääle Antverpeni hääde tagajärgede ja meie spordi tugevnemise järele, mis sündinud aastast 1920 praeguseni, on meil osavõtmine eelolevast 8-ndast olümpiaadist, võib ütelda, saanud otsekoheks kohustuseks.

Eesti, oma väiksuse ja riiklise nooruse pääle vaatamata, peab juba oma käes ilmarekorde, mis ei ole mitte ühel alal ja mille arv ei ole ka mitte üks.

Olukord on kujunenud sarnaseks, et Eesti puudumine Pariisist tooks kaasa olümpiaadil end tundva andva suurkonkurentsi vähenemise. See ei ole öeldud liialdusena, kui ettetoodu järel, olgugi selle üleliigse kinnituseks, nimetame oma rahvusvahelises ekstraklassis seisvaid kümnevõistluse-, maratoni-, tõste- ja maadlusmehi.

Pääle selle meie edukuse uue võimaliku esiletoomisena on meie sportlaste esinemine 8. olümpiaadil tähtis riikliselt Eesti tutvustamisena Pariisi koguvatele mitmekümne natsiooni esitajatele.

Eesti osavõtt Pariisist ei ole olnud kaheldav, küsimus võib ainult seista osavõtu määras. Kuid on loota, et ka selles ette ei tule raskemalt piiravaid takistusi ja Eesti saab Pariisi saata pääle oma ekstraklassi meeste veel teisi, kes praegu arenemise teel selle poole.

Mis Eesti spordi ekspeditsiooni Pariisi saatmise võimaldamiseks ja sportlaste ettevalmistuseks tehtud ja läbiviimisel, andis Joh. Vilemson, Eesti spordi keskliidu sekretäär ja tehnilise ettevalmistuse komitee liige, meile allpool toodud seletusi.

Osavõtu materjaalne kindlustamine.

Eesti sportliste organisatsioonide koondu - Eesti spordi keskliidu poolt on olümpiaadist osavõtu materjaalse külje kindlustamiseks loomisel olümpia komitee. Viimase põhikiri on praegu rahukogus registreerimisel ja selle teonemisel algab komitee oma tegevust viibimatult.

Olümpia komitee, kelle ülesandeks ka läbikäimine rahvusvah. olümpia komiteega, tuleb 15-ne liikmeline. Komitee liikmeteks tulevad kavatsuse järele enamuses tähtsamad seltskonnategelased, kuna spordi keskliidu poolt on komitees 2 esitajat.

Kui palju raha ekspeditsiooni saatmiseks läheb, on esialgu raske kindlaks määrata. Arvata on, et rahuldavaks määraks oleks 1½ miljoni marka, mis võimaldaks saata kuni 50 meest. Pääle selle on suured kulud meeste ettevalmistuseks, kuna meeste saatmine ettevalmistamatult on mõttetu. Ettevalmistuseks saaks summased keskliidu olümpia fondist, mis kogutud 10-ne protsendilise maksuna võistluste üldsissetulekutest ja mille summa ulatab 800.000 m. pääle.

Olümpia komitee tegevusesse astumisel on toetuse kogumise abinõuna nimetada olümpia märgi väljalaskmist ja olümpia kirjamarkide sisseseadmist. Selle juure tuleb loomulikuna valitsuse toetus, mis paljudes välisriikides väga suur.

Tehniline ettevalmistus.

Atleetide ettevalmistuseks ja nende saatmise tingimiste väljatöötamiseks on moodustatud tehnilise ettevalmistuse komitee, milles liikmeteks 2 spordi keskliidu esitajat ja 1 esitaja igast liidust.

Tehniline komitee, mis tegevust alanud, viib läbi, et treening kõigil aladel täielikult algab 1924. a. jaanuari esimestest päevadest ja valvab treeningu korralikkust.

Kõige päält on kindlaks tehtud treening maadluses, milles harjutustega korralikult algust tehakse 1. detsembrist. Treeningu juhatajaks on loota hädad maadlusmeest Rob. Oksa't. Treeningu alla tuleb 18—20 meest, kuna nendest lõpulik väljaalalik saatmiseks sünnib kevadel. Talihoosajal korraldataks 5—6 võistlust, mille saavutatud tagajärgi saatmisel arvestatakse, kuna generaalseteks katsevõistlusteks on meistrivõistlused. Välja saab saata igasse kaalu 3 meest. Ei ole arvata, et kõik 6 kaalu esitatakse ühtlase arvuga, sest üksikute kaalude kvaliteet ei ole küllalt tugev. Maadlejaid tuleks saatmisele 10—12 meest.

Tõstmise korraldatakse ühised hajurused, saatmisele tuleb 10-ne mehe ümber.

Talispordis on võimalik ainukese mehena välja saata Ch. Burmeisterit kiiruisutamises. Iluuisutajate saatmisest ei saa olla kõnet, sest olümpiaadi iluuisutusvõistlustel ei ole kindlat koolisõidu kava, kuna sääl see antakse loosiga. Meie iluuisutajad on aga just koolisõidus nõrgad, mis nende saatmisele takistuseks. Seega sõidaks talispordivõistlustele, mis peetakse Alpi jalal asuvas Chamonix's veebruaris, Ch. Burmeister

Lawntennise esitamise küsimus ei ole komitees harutusel olnud, kuid pääsemise võimalus võiks ehk olla ainult meespaarismängu pääle, mis meie lawntennise vähegi tugevamaks alaks. Siiski ka selles suur küsimus.

Kergejõustikus on ettevalmistuse küsimus õige raske. Lühikese olemasoleva aja jooksul on alale raske juure leida uusi tähti. Vanadega on aga ettevalmistuse mõttes asju ajada raske, sest on loota vaevalt, et treener oma õppemetoodidega nende poolt hääkskiitmist leiaks ja teiseks on ka küsitav, kas treener lühikese ettevalmistusaja jooksul midagi erilist juure anda jõuaks. Kergejõustiklastele on ettevalmistuse kavas ühised harjutused, kuna selleks on tarvilik maneesh. On lootust, et kui tingimised ei ole rasked, siis hangitakse Gonsiori maneesh, kus vabu tunde. Kergejõustiku harjutusgruppi tuleb 10—15 meest, kuna neile kevadel määratakse katsenormid, mida saatmiseks tuleb näi-

data. Maksimumina tuleks kergejõustiklasi saatmisele 8.

Jalgpallis on tehniline komitee meeskonna saatmisega täiesti nõus. Saatmise tingimiseks on, et meeskond talvel end vääriliselt ettevalmistab. Tarvilikuks on leitud treeneri palkamine, kuna pakkumisi väljamaalt olemas. Treeneri saamist on oodata jaanuaris. Treeneritav meeskond oleks 25-meheline, kuna saatmisele tuleks 15-ne ümber.

Korterit asjus Pariisis oli Prantsuse olümpia komiteel kava olümpiaadi staadioni lähedale ehitada „village olympique“ (olümpia küla) väikeste majadega, kuid hiljem on see ümberotsustatud ja ehitatakse kergemate hoonetega — „bungalows“ — asundus.

Siiski ei tule sinna asumist pidada kõige soodsamaks, kuna parem on otsida eriruume oma ettevõtetel. Sellele seisukohale asudes on pööratud meie Pariisi saatkonna poole ruumide leidmiseks meie osavõtjatele.

Esitusvorm olümpiaadil on keskliidu poolt vastu võetud ja Pariisi teadmiseks juba ära saadetud järgmisena: valge särk vapiga, millel 3 sinist lövi kuld põhjal ja sinised püksid musta triibuga. Võimalik on, et jalgpallimehed, kes oma laiadele ja teistest pikematele pükstele triipu ei soovi, ilma selleta võivad võistelda. Maadlejatel tuleb must trikoo, millel üldine vapp.

Jüri Lossman Pariisi eel.

Ta ettevalmistus Pariisi maratoniks ja arvamine viimase tulemuse kohta.

Jüri Lossmani, maratonimeistriga, oli meie kaastöölisel intervüü saunas, mis asub Tallinnas Polgu tänaval. Saunas, vihtlemisruumi laval, kõige suurema saavutatava kuumuse juures, oli meie kaastöölisel võimalus meistrile etteseadä küsimusi tema praeguse ja tulevase kohta, kuna meister ise väikse vihtlemisvaheaja pidamisel pingil pikutades oli väga vastutulelik.

Jüri Lossmani saab Pariis 8-nda olümpiaadi maratonimeeste reas näha, võib olla, siis aga juba Jüri Lossi nime all, sest meistril on kavatsus oma nime eestistada oma sugukonna põlise asupaiga, Viljandi maal asuva Lossi talu nimetuse järele.

1. nov. algas Lossman ettevalmistust treeninguks. Ühtki tilka viina ega õlut, kuna tubakat Lossman üldse proovinud ei

ole. Milles pääle selle see süütu nimega „ettevalmistus treeninguks“ seisab, näitab järgmine:

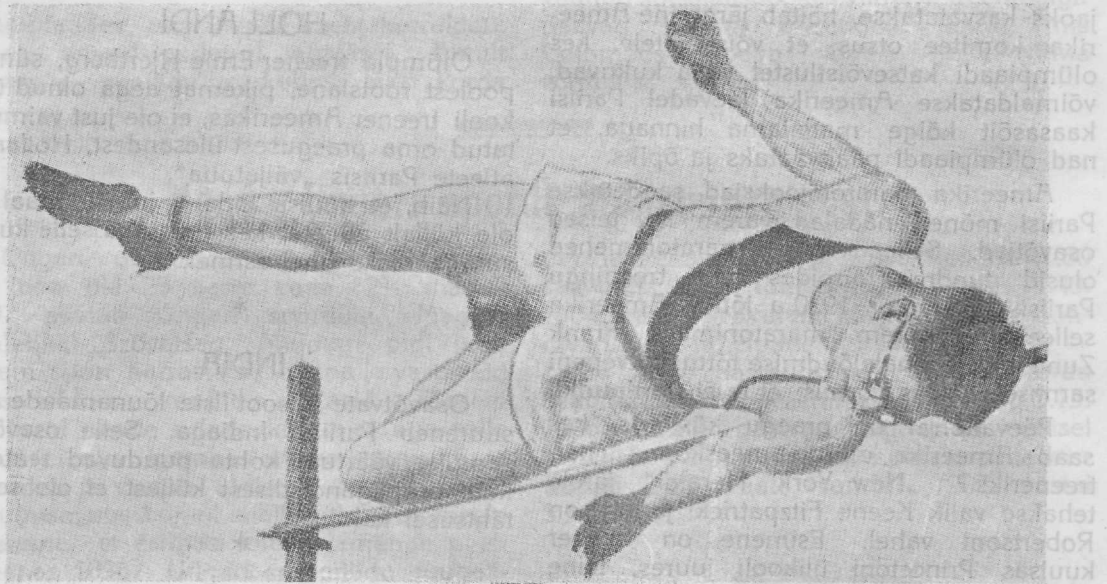
Ükskord nädalas — pühapäiviti — jalutuskäik, kestab 5—6 tundi, mille jooksul kaetakse 35-e kilomeetri ümber, kuna jalas kõige raskemad saapad, n. n. tankid. Muuseas on Balti spordiriistade vabrikul praegu Lossmanile valmistusel eritankid, mille paar kaalub 8 (kaheksa) naela. Edasi leiame meistril ükskord nädalas massaashis ja 2 korda nädalas — kesknädalal ja reedel — võimlemas. Kuna Lossmanil päälmine korpus on juba küllalt atleedilik, mille edasikandmine ta jalgadele on võrdlevalt võttes suuremaks koormaks, kui see on teistel maratonimeestel, siis ei võimle Lossman mitte keha otsekohe tugevdamise, vaid liikumise pärast.

Suureks karastusteguriks on tal vann ja saun. Iga hommikul võtab ta vanni, millesse vesi on lastud otsekohe veevärgist ja mille temperatuur seega sama Ülemiste järve veekogu omaga.

2 korda nädalas — neljapäeval ja laupäeval — on Lossman saunas, samas, kus toimepandud praegune intervüü. Sääli viibib ta praegusel ettevalmistusajal igakord 3-e tunni ümber, kuid treeningu ajal ka 6-e tunni ümber. Ta saunlemises on minimum pesemist ja maksimum vihtlemist. Viimase kirjeldamisel tuleb juba minna

Mida tuleb treenerida Lossmanil? Selle pääle oli üks vastus: Kiirust. Lossman ütles, et Euroopa suured maratonimehed Jensen, Kiraly ja Steenroos jooksevad tunniga kõik 18 kilomeetrit. Lossmani 1922. a. sügisel püstitatud Eesti tunnijooksu rekord ütleb aga: 17.098,35. Nii tuleb Lossmanil edukuseks oma energia treeningul viia nii kaugele, et see katab tunnis 1 kilomeeter rada rohkem — 18 kilomeetrit. Vastupidavuse üle Lossman puudust ei tunne.

Missuguse tulemuse annab Pariisi maraton, selle kohta ütles Lossman: „Hääde

H. M. Osborne,

parim ilma kõrgushüppaja ja tuntud kümnevõistleja.

traagiliseks, sest lugejatel tuleb ettekujutada vihtlemisruumi, kust suurim kuumus teised harilikud „varesevihtlejad“ väljapeletanud, kuna meister üksiku mohikaanlasena lava kõrgemal pingil püsib ja tusedat vihta kiirelt vastu keha vuhib. Selle järele tuleb ta eesruumi, kus ta liigub vihtlemise tõttu sarnanevana punanahksele indiaanlasele, kuna kehajooned tungivad esile teravalt kui raiutuna. Lühike promeneerimine eesruumis ja jälle näeb vihtlemisruum oma seinte vahel meest, kes vihtleb kurjavaimuna. Lossman vihtleb, et väljahigistada üleaurust vett, keha ühetasases kaalus hoida ja korrapärasada vere ringjooksu.

Toodud ringis liigub meistri ettevalmistus treeninguks, mis kestab 2 kuud, kuna treening ise algab uuest aastast ja kestab 15 nädalat.

meestena tuleb nimetada viit-kuut: Albin Steenroosi (Soome), keda tuleb pidada eriti hääks, Axel Jenseni (Daani), Kiraly Pal'i (Ungari), kaht ameeriklast, neist üks Clarence de Mar. Resultaadiga 2 tundi 40 min. ei ole Pariisis midagi teha, sest nim. mehed lõhuvad finishilindi ajaga 2 t. 15 m. kuni 2 t. 20 min. Finishi jõuavad nimetatud 5–6 meest, siis tuleb suur vahe ja siis jõuab Jüri Lossi. Meie Lex Klumbergiga oleme mehed, kes Pariisis kõige rohkem nassu läheme.“

Seda meistri intervüü kurba lõpuosa palub nende ridade ülestähendaja väga vabandada.

✱

Väljamaa valmistused.

AMEERIKA.

Ühisriikide ettevalmistusekomitee on otsustanud Pariisi saata 350 sportlast mitmesugustelt aladelt.

Col. Thompson, kes Prantsusmaal olümpiaadi komitee töödega tutvunemas käis ja tarvilikke samme Ameerika atleetidele korteri ja ülespidamise leidmiseks astus, on säält tagasi jõudnud ja oma rapordi Ameerika komiteele esitanud.

Kuidas Ameerikas jõudusid tuleviku jaoks kasvatatakse, näitab järgmine Ameerika komitee otsus, et võistlejatele, kes olümpiaadi katsevõistlustel välja kukuvad, võimaldatakse Ameerika laevadel Pariisi kaasasõit kõige madalama hinnaga, et nad olümpiaadi päältvaataks ja õpiks.

Ameerika maratonijooksjad saadetakse Pariisi mõned nädalad varem kui teised osavõtjad. Sellega võivad maratonimehed olusid tundma õppides oma treeningu Pariisis lõpetada. 1920 a jõudis Ameerika selleaegne parem maratonimees Frank Zuna hilise kohalejõudmise tõttu Antvepeni sarnases halvast vormis, et ta ei startinudki.

Päevakorral on praegu küsimus, kes saab Ameerika olümpiameeskonna cheftreeneriks? „New York Herald“ järele tehakse valik Keene Fitzpatricki ja Lawson Robertsoni vahel. Esimene on treener kuulsas Princetoni ülikooli juures, teine Pennsylvania ülikooli juures.

Üldiselt Ameerika ettevalmistuste kohta arvab Itaalia „Gazzetta dello Sport“, et yankees'ide ettevalmistused Pariisi vastu lähevad järjest salapärasemaks. Ajakirjandus, Ameerika suurvõim, paistab olümpia komiteega olevat sama vaiba all. Kuna ajakirjandus varem oli kõnelemine ise, kes ühtki asja atleetikavallast ei jätnud toomata, on ta nüüd märgatavalt vaiksemaks läinud. Ta rahuldub nüüd sellega, et avaldab ainult olümpia komitee lühikesed teated. Niipalju on aga Itaalia leht teada saanud, et igal Ameerika, ka kõigeväiksemal klubil, on 1—2 treeneri, keda olümpia komitee üleval peab. Ja ameeriklaste palavam soov olla kuulsat Itaalia käijat Frigerio't Pariisis lüüa. Tõsise faktina paistab kirjutusest välja, et Ameerikas olümpiaadi vastu ettevalmistustel ei mängi mingit rolli raha. Sellegi pääle vaatamata olla Europas pääle 13. juulit 1924 a. (olümpiaadi lõppu) küllalt naiive, kes ei väsi imestamast ameeriklaste võitused.

*

AUSTRALIA.

Austraalia tahab väljale ilmuda 40-ne mehega ja osavõtta kergejõustikust, ujumisest, sõudmisest, jalgrattasõidust, maadlustest, poksist ja tennisest. Carri võidud Euroopas on tema kodumaal — Austraalias äratanud suure vaimustuse kergejõustiku vastu, kuna selle pääle säält varemalt vaadati kergelt.

*

HOLLANDI.

Olümpia treener Ernie Hjertberg, sünnipoolsest rootslane, pikemat aega olnud ülikooli treener Ameerikas, ei ole just vaimustatud oma praegusest ülesandest, Hollandi atleete Pariisis „väljatua“.

Näib, et kuulsad Eidami juustu maal ei ole küllalt atleete, kes juustuga selle kuulsusega oleks ühel astmel.

*

INDIA.

Osavõtivate eksootiliste lõunamaade arv suureneb Pariisis Indiaga. Selle osavõtu sportlase väärtuse kohta puuduvad teated, kuid propagandistlikust küljest ei ole selle tähtsusest kahtlust.

*

INGLISMAA.

Katsevõistlused olümpiaadiks on kindlaks määratud järgmiselt: 17. mail kogukondade, — 24. mail maakondade — ja 20./21. juunil rahvusvah. Inglise meistri võistlused. Võistluste kavasse võetakse Pariisi kaaluvamad alad.

M. ANDREESEN

MEESTERAHVA RÄTSEPAÄRI

TALLINN, RATASKAEVU TÄN. 14.

KÕNETR. 17—54.

Kuna Inglise spordiorganisatsioonid hoolitsevad, et Inglise osa Pariisis teha võimalikult hiilgavaks, teevad suurt tööd ka Inglise atleedid. Kõik, mis Inglismaa kuulsust tänavu laiendavad, kahvatab hiljutise Griffithsi tagajärje ees 1:52,4 poole maili jooksus, mis ainult 0,2 sekundi halvem Meredith'i ilmarekordist. Pöolemaili rekordi kohta ütles Nurmi pääle õnnestanud pääletungi Taberi mailirekordile, et esimese purustamist peab ta kõige raskemaks.

*

JUGO-SLAVIA.

Olümpiapäev, mis ülepää-kaela korraldati, ei ole annud loodetud tagajärge. Ainult Agram'is, pealiidu asukohas, läks korda

Mõnda Ungari spordi arenemiskäigust.

Ungari organiseeritud spordiliikumine on juba üle 25 aasta vana. 21. märtsil 1897 asutati Ungari spordiliit, Magyar Athletikai Szövetség. Muidugi pidi juba varem sport harrastatav olema ja vastavaid seltse leiduma, kes liidu asutasid. Täpseid andmeid nende ridade kirjutajal aga selle kohta ei ole. Igatahes on see kaunis kõrge vanadus ja vastab üldise Euroopa spordiliikumise uuestsünni ajajärgule, kui meeletuleme, et esimesi olümpiamänge peeti Ateenas 1896. Ungari spordiliidu juubeli-väljaandes leidub teade, et Ateena olümpiamängude aastal Budapestis peetud esivõitlusel Szokolyi Alajos, MAC, 10) yardi 10,8 ja Hron Frantisek, AC Trojlistek Praga*), 1 ingl. maili 525,6 jooksnud. Sedapääle edenevad tagajärjed jõudsasti. 1897. aastal jookseb Koppan Pal juba 100 yardi 10,4 ja Rudel Bohumil**) 1 ingl. maili 4,53,0. Zachar Istvan hüppab august kõigest 559, kuid järgmisel aastal parandab Gajzago Tibor selle 642 pääle. 1900. aastal saavutab Crettier Rezső kuulitõukes juba 12,38, teised tagajärjed püsivad endisel tasapinnal.

1901. aastal tulevad esivõistluste kavasse veel 440 yardi jooks ja 120 yardi tõkkejooks. Esimese võidab Speidl Zoltan 54,4 ja teise Vargha Paal 18,6. 1902. aastal parandab Kovats Nandor tõkkejooksu 17,0 pääle. 1903. aastal tulevad kavasse veel kõrgushüpe, mille Danos Arpad 1,69 või-

suurt massi spordile tulistada. Teistes linnades, kus sportliste toimepanekute läbiviimine sündis rohkem ootamatult, kannatasid toimepanekud puuduliku osavõtu all.

*

PRANTSUSMAA.

Prantsusmaa on energiliselt alustanud ettevalmistusi „oma“ olümpiaadiks. Viis suurt olümpiaeelset võistlust eeloleva aasta algul on katsevõistlusteks olümpiaadile. Mobiliseeritud on vanad spordipraktikud ja vilunud spetsialistid, kes viimase treeningiga peavad andma atleetidele shliffi, mis Colombes'is peab Gallia kuke viima võidule. O. L.

dab ja kettaheide, kus Fothi Nandor 41,80 saavutab. Kuuli tõukab Kozla Andras 11,43. 1904. aastal saavutab kõrgushüppes Gönczy Lajos tähelepanemisväärne tagajärge — 1,82. 1905. aastal esineb esimest korda Szabo Kalman teivashüppes, tagajärg 3,13. 1906. aastal püsivad tagajärjed endisel tasapinnal, ainult Kiss Imre parandab teivashüppe 3,25 pääle, samuti 1907. aastal 3 30 pääle.

Somfay Elemer, parem Ungari kümnevõistleja.

1908. aastal on esivõistluste tagajärjed: 100 y. — Simon Pal 10,6; 220 y. — Simon Pal; 23,4; 440 y. — Bodor Ödön 52,2;

*) Praaga loeti selajal Ungari linnaks

**) Ungari keeles tarvitatakse liignime ees ja ristinime järel.

1 ingl. mail Bodor Ödön 4.43,4; 3 ingl. maili — Lovas Antal 16.59; 120 y. tõkkeid — Kovats Nandor 16,8; kaugus — Majunke Erik 6.70; kõrgus — Dr. Somodi Istvan 1.84; teivas — Szathmary Kalman 3.46; kuul — Mudin Imre 12.82; ketas — Luntzer György 37.66. 1909. a. parandab Mudin kuuli 13.46 pääle. 1910 — 1911. a. ei ole märgata tagajärgedes paranemist, kuid Stokholmi olümpiaadi aastal tõukab Mudin kuuli 13.50, Koczan Mor heidab oda 52.25 ja Jankovich Istvan jookseb 100 yardi 10,0.

1913- ja 1914 on Ungari spordi ajaloos haruldaselt kõrge tasapinnaga aastad, kõrgemad isegi tänavusest. Ungarlased on sel ajal ameeriklastega kahtlemata ühel kõrgusel. Toome 1914. aasta esivõistluste tagajärjed: 100 yardi — Szenes Jozsef 10,0; 220 yardi — Szerelemhegyi Ervin 22,4; 440 yardi — Mezey Frigyes 50,0; 880 yardi — Mickler György 1.58,0; 1 ingl. mail — Marsalko Teofil 4.33,0; 3 ingl. maili — Varadi Mihaly 15.21,0; 120 y. tõkkeid — Solymar Karoly 15,8; kaugus — 1. Kovacz

György 6.86, 2. Szabo Bela 6,76, Lichtneckert Laszlo 6.68; kõrgus — 1. dr. Vardener Bela 1.88, 2. Gaspar Jenö (tänavune Götebori võitja) 1.88, 3. Fabian Lajos 1.84. 6 meest veel 1.80 sees; teivas — Szemere Jancs 3.66; kuul — 1. Mudin Imre 14.08, 2. Ambrozy Karoly 13.89, 3. Toldy Sandor 13.86; ketas — Ambrozy Karoly 45.28, 2. Toldy Sandor 44.82, 3. dr. Görög Vilmos 41.03; oda — 1. Koczan Mor 57.60, 2. Szakall Mate 51.56.

Sõjaastatega tuleb langus Ungari spordis ja see hakkab vast 1918. aastal jälle kosuma, endist tasapinda siiski kätte saamata. 1915. aastast hakatakse Ungaris muuseas jooksudes meetrimõõtusid tarvitama. Tänavused esivõistluste tagajärjed olid: 100 m. — Gerö 10,9; 200 m — Gerö 22,2; 400 m. — Kurucz 50,5; 800 m. — Benedek 2.00,9; 1500 m. — Benedek 4.15,5; 5000 m. — Nemethy 16.04,0; 110 m. tõkkeid — Kovacz 17,0; kaugus — Haluska 7.18; kõrgus — Gaspar 1.80; teivas — Karlovicz 3.45; kuul — Eördögh 13.64; ketas — Toldi 42.06; oda — Gyurko 56.42.

Naisvehklemisest.

Lähemal ajal avatakse Tallinnas Vene tän. 17, kr. 4 vehklemissaal, ehk õigemini vehklemise kursused. Kursuste juhatajaks on K. I. Popov, kes tuntud vehklemise õpetajana ja vehklemise meistrina. Kavatsatud on eriliste daamide kursuste korraldus, neile, kes ei soovi meestega ühiselt vehkleda.

Seltskonnas leiduvad õrnema soo hulgas paljud vildakud eelarvamised daamide vehklemise kohta: see loetakse ebanaiselikuks, ülearuseks naisele jne. Et sarnaseid eelarvamisi peletada neist, kes võibolla tunnevad huvi vehklemise vastu, toome allpool Saksa sporditeadlase Kurt Doerry kirjutusest „Daam floretiga“ mõned väljavõtted:

„Naisvehklemine ei ole uuema aja ülesleitud. Juba 16. aastasajal vehklesid lõunamaade kõrgema seisuse daamid, eriti itaallased ja hispaanlased; Cervantes, surematu Don-Quijoti autor, kiidab mitmel pool oma töödes Hispaania naiste osavust ses suursuguses spordis. Ka Prantsuse selle ajajärgu kirjanikud, nagu Brantôme, oma memuaarides mainivad aristokraatliisi daame, kes kenasti valitsesid kerge mõõga

üle, mis enam kaunistuseks, kui kaitseriistaks“.

Kirjeldades vehklemise arenemist Saksamaal lisab Doerry: „Olgugi, et leiduvad, eriti Lõuna-Saksamaal, naisvehklejad, kes suurepäraselt valitsevad terariista ja ära ei ütle võistlusest isegi vilunud vehklejatega, ei saa naisest kui tõsist konkurendist meesvehklejale rääkida. Nii ta peabki olema.

Kool & Mäng

Tallinn, Vana Posti t. 2
Kõnetraat: 16—56, 21—78

Mänguasjad, Koolitarbed,
Süstad ja tõukekelgud.

Missugune mees ei kapituleeriks naise ilu ja graatsia ees, eriti kujukalt avalduva vehklemises; teisiti on jõud liig erinevad: kõik soodustused on mehe poolel — suurem jõud, pikemad käed, osavus, võib

olla ka, tulisem temperament, milleta vehkleja kujutaks enesest tantsijat ilma elustava muusikata. Kohaseks sõjariistaks naisele on florett. Valitsedes seda, võib naine mõjukalt esitada oma graatsiat, kaunidust ja elegantsust; isegi tulisel kaksivõistlusel jätab naine esteelise mulje, kui ta hästi valitseb sõjariista. Mõök, isegi kerge itaalia mõök— on puht meessõjariist, sest ta nõuab suuremat jõudu. Mõõga hoobid kannavad tihti metsikut iseloomu ja ei sobi naise iseloomule. Seega ei tule

vehkleval naisel oma ülesandeks säada vehklemise võistlust, vehklemine on talle ainult abinõuks korralikkude harjutustega oma keha arendada ja oma välimuse meeldivust tõsta. Kui iga teine kehaharjutus, kasvatab vehklemine inimeses eelse-teadvust ja kindlust; sõjariista valitsemine ei jää ainult kooliks kehale, vaid ka vaimule ja naine, kes kindlalt valitseb floreti säravat tera, suudab enese eest hää seista ka eluvõitluses, kui tarvidus seda nõuab“.

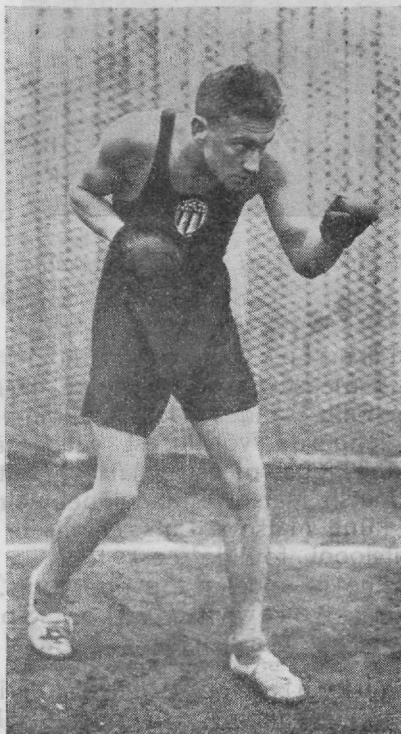
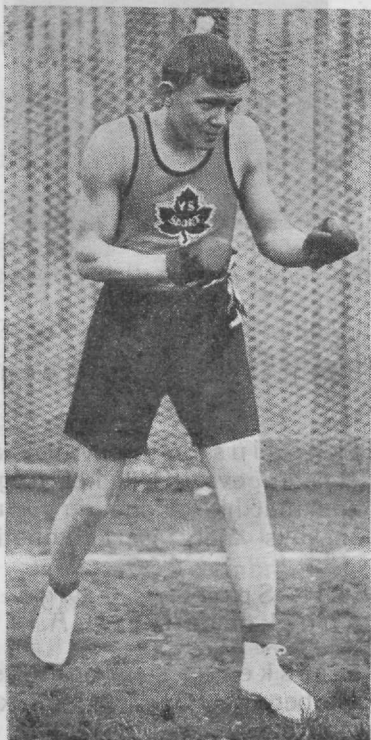
KODUMAALT

ESIMESED EESTI POKSIESIVÕISTLUSED.

17. ja 18. novembril s. a.

Esimesed poksiesivõistlused kujunesid meil elavusrikkaks sündmuseks ja lubavad selle vastse spordiala eduka tuleviku suhtes muretud olla. Kaks õhtut vastuvõtlik saalitäis päältvaatajaid — tohiks meelitada sagedamate poksivõistluste korraldamisele.

Tuleb meeles pidada, et meie oludes, kus treenerite palkamiseks vast niipea lootust ei ole, võistlus see kõige parem treening on. Omalt poolt soovitaksime lähemas tulevikus järgmisi võistlusi pidada: Kalev—Sport, Soome—Eesti ja Läti—Eesti, mis huvi laiemates ringkondades tõstaks ja ülepääsmatuid raskusi korraldamiseks ei teeks.

Palm, Sport, Eesti meister kerges keskaalus Greenbaum, Kalev, edukam kerge keskaalu poksija.

Käesolevad „esimesed“ poksiesivõistlused on siiski järjekorra poolest teised, kuna esimesed kevadel Spordi korraldatuna nende maksvatest liidu määrustest kõrvalastumise tõttu tühistati. Käesolevatest võtsid osa 5 seltsi 18 edustajaga.

Matshe lühidalt ülevaadates, võib nende käigust järgmist märkida:

Kütt, Sport. Eesti meister keskaalus.

oma paremuse, kuid küpsema poksija mulje jätab Odrovonsh.

1. Pöder, Kalev; 2. Odrovonsh, sama ja 3. Eilmann, YMCA.

Kerges keskaalus on ainult kaks meest. Füüsiliselt nõrgem Palm võidab enamuses pääletungivat Greenbaumi mõjuvate kontrataakidega.

Pöder, Kalev, Eesti meister kergekaalus.

Sulgkaalus on osavõtt kõige elavam — 5 meest. Laurberg, Kalev, ja Mitt, Nõmme Kalju, saades kaotusi Elbingilt ja Lutsult, langevad võistlusest välja, jättes järel 3 ühesugust meest: Matsov, Luts ja Elbing. Matsh Matsov-Elbing lõpeb eelmise kasuks, kuna Matsov—Luts eelmisele disqualifikatsiooni foulide eest toob. Eriti sümpaatiline ja andekas on noor Luts.

1. Luts, Kalev; 2. Matsov, Sport ja 3. Elbing, Kalev.

Kergekaalus on 4 meest. Paarides: Odrovonsh—Eilmann ja Pöder—Hakker (Kalev) tulevad eelmised võitjateks. Lõpuvõistluses kinnitab Pöder Odrovonshi vastu

1. Palm, Sport; 2. Greenbaum Kalev.

Keskaalus on tuntav ülekaal kauni-kehalisel ja tugeval Kütil, kes julgete manöövritega matshid Valge ja Kuuskmanniga põnevaks ajab, ise ka kohati kannatades.

1. Kütt, Sport; 2. Valge, Kalev ja 3. Kuuskmann, YMCA.

Poolraskekaalus on tõsised vastased Tamberg ja Gern. Gern kannatab veidi vana kooli shablooni all, on aga muidu kogenud ja külmavereline poksija. Tambergiga võisteldes tuleb punktide arv

tal sellega ühesuuruseks, kuid peab foulide tarvitamise tõttu kaotusega leppima. Rans-Pill on käesolevate võistluste ainsam knock-outi ohver, mille Tamberg talle soetab.

1. Tamberg, Kalev; 2. Gern, Sport; 3. Rans-Pill, Tartu Kalev.

Seltside vahel jagunesid võidud järgmiselt: 1. Kalev 16 p., 2. Sport 10 p., 3. YMCA 2 p. ja Tartu Kalev 1 p.

*

KALEVI RAHVUSVAHELISED MAADLUS VÕISTLUSED

10. ja 11. novembril.

Rahvusvahelikkuse edustajateks olid lätlased: Kreevs (sulgkaal), Kopman (kergekaal) ja Bauman (raskekaal), ning sakslane Kaliback, (kergekaal), Breslau Cyclopi seltsi liige, kuid praegu Tallinnas asuv.

Pääle suvist puhkeaega võib rõõmuga konstateerida, et maadlusoskus meil suuri edusamme on teinud ja rahvusvahelisel kõrgusel püsiv maadlejateklass on välja arenenud. Ühejõuline konkurents kindlustab siin kestva edukäigu.

Pääle auhindadele pääsnud meeste näitasid väärilist võimet veel: sulgkaalus Eigi ja Stark, kergekaalus Grünbaum ja Lagle ja keskkalus Kraanberg.

Ruhindu omandasid:

Kärbeskaal — 1. Kurvits, Tartu Kalev; 2. Pärn, Kalev; 3. Lövi, sama.

Sulgkaal — 1. Pütsep, Kalev; 2. Väli, Sport; 3. Koolmann, Kalev.

Kergekaal — 1. Kusnets, metsik; 2. Praks, Sport; 3. Käpp, Kalev.

Keskkaal — 1. Kullisaar, Kalev; 2. Rattasepp, metsik; 3. Laurberg, Kalev.

Poolraskekaal — 1. Steinberg, Sport; 2. Loo, sama; 3. Puhkur, Kalev.

Raskekaal — 1. Peterson, Sport; 2. Bauman, Krause, Riia; 3. Baltiment, Kalev.

*

TARTU KALEVI RAHVUSVAHELISED RASKEJÕUSTIKU VÕISTLUSED.

17. ja 18. novembril.

Maadlemine.

Sulgkaal: 1. Pütsep, Kalev; 2. Volt, Tartu Kalev; 3. Eigi, Kalev.

Kergekaal: 1. Väli, Sport; 2. Käpp, Kalev; 3. Martinson, Tartu Kalev.

Keskkaal: 1. Kusnets, metsik; 2. Kursmann, Kalev; 3. Kullisaar, sama.

Poolraskekaal: 1. Loo, Sport. 2. Rattasepp, metsik; 3. Mahoni, Sport.

Raskekaal: 1. Peterson, Sport; 2. Adov, Tartu Kalev; 3. Vanags, Riia Krause.

Tõstmine.

Sulgkaal: 1. Liibuks, Tartu Kalev, 836 n; 2. Mältson, Tartu noorsoos., 714 n.

Voldemar Noormägi.

Kergekaal: 1. Noormägi, Narva Võitleja, 1053 n, kahega surumises ilmarekord 223 n. (91,25 kg.) ja ühega tõukes Eesti rekord 207 n.; 2. Hüva Tartu n. s., 891 n; 3. Sonn, sama, 836 n.

Keskkaal: 1. Hallop, Tartu Kalev, 1117 n.; 2. Osolin, Riia Krause, 866 n. (4 tõstet).

Poolraskekaal: 1. Kikas, Kalev, 1086 n.; 2. Puusaag, Tartu Kalev, 1074 n.; 3. V Neuländ, sama, 940 n.

Raskekaal: 1. Sirk, Tartu Kalev, 976 n.

*

LÕUNA-EESTI ESIVÕISTLUSED RASKEJÕUSTIKUS.

Võrus, 27. ja 28. oktoobril.

Tõstmine.

Sulgkaal: 1. E. Liibusk, Tartu Kalev, 337,5 kg.; 2. A Mälton, Tartu noorsoos., 287,5kg .

*

Kergekaal: 1. A. Hüva, Tartu n. s., 370 kg.; 2. P. Vall, Võru Lembit, 300 kg.; 3. J. Järg, Petseri Laine, 300 kg.

Keskkaal: 1. H. Kallas, Petseri Laine, 322,5 kg.; 2. E. Tiks, Võru Lembit, 290 kg.; 3. A. Leetus, Tartu Kalev, 287,5 kg.

Poolraskekaal: 1. S. Hallop, Tartu Kalev, 470 kg. Üksikud tõsted: kahega sürumine 87,5 kg, ühega rebimine 77,5 kg., ühega tõukamine 92,5 kg., kahega rebimine 92,5 kg, kahega tõukamine 120 kg. 2. V. Kask, Tartu Kalev, 377,5 kg.

Raskekaal: 1. A. Sirk, Tartu Kalev, 402,5 kg.; 2. L. Mango, Võru Lembit, 312,5 kg.

Maadlemine.

Sulgkaal: 1. H. Reiman, Tartu Kalev; 2. V. Pütsep, Võru Lembit; 3. R. Volt, Tartu Kalev.

Kergekaal: 1. P. Kaasik, Tartu Kalev; 2. J. Urb, sama; 3. P. Vall, Võru Lembit.

Keskkaal: 1. A. Leetus, Tartu Kalev; 2. H. Kallas, Petseri Laine.

Poolraskekaal: 1. N. Kasakov, Tartu Kalev; 2. V. Kindsiko, Võru Lembit; 3. V. Koshevnikov, sama.

Raskekaal: 1. A. Sirk, Tartu Kalev; 2. L. Mango, Võru Lembit; 3. F. Kabun, sama.

*

PÄRNU TERVISE RASKEJÕUSTIKU VÕISTLUSED

3. ja 4. novembril.

Tõstmine.

Sulgkaal: 1. A. Kask, Vaprus, 297,5 kg.; 2. J. Selling, Sindi Kalju, 291,25 kg.

Kergekaal: 1. M. Olei, Tervis 360 kg.; 2. A. Haitov, sama, 297,5 kg.; 3. J. Tamm, sama, 290 kg.

Keskkaal: 1. E. Brock, Vaprus, 371,25; 2. A. Pärn, Tervis, 370 kg.; 3. M. Võigamast, Vaprus, 340 kg.

Poolraskekaal: 1. H. Adamson, Kalju, 400 kg.; 2. P. Unt, Tulevik, 382,5 kg.; 3. L. Pusse, Kalju, 378,75 kg.

Raskekaal: 1. K. Raag, Sport, 412,5 kg.; 2. M. Tamm, Tervis, 392,5 kg.

Maadlemine.

Sulgkaal: 1. Pöntson, Vaprus; 2. E. Sippa, sama.

Kergekaal: 1. H. Blumfeldt, Kalju; 2. J. Martinson, Tori Kalev.

Keskkaal: 1. V. Unger, Tervis; 2. F. Jürgenson, sama.

Poolraskekaal: 1. A. Meibaum, Tervis; 2. L. Pusse, Kalju.

Raskekaal: 1. A. Teearu, Tervis; 2. K. Neiborg, Vaprus.

JALGPALLI KROONIKA

INGLISE MEISTRIVÕISTLUSTEL

on säälsetes oludes näidatud üldiselt hiiglahohket värvatelöömist. Nii tehti 10-ne mängu kohta 47 väravat. Rekordi säadis Derby (County resultaadiga 8:0 Bristol City vastu.

*

TROWBRIDGE'IS (INGLISMAAL)

peeti võistlust kohaliku ja Atworthi meeskonna vahel. Selle juures juhtus, et üks mängijatest palli sarnase jõuga lõi out'i, et pall teel üht päältvaatajat tabades lõi viimase selili väiksesse jökke, mis välja kõrvalt mööda jookseb. Mäng katkestati

ja mängijad ühes päältvaatajatega asusid suurele päästmistöele. Õnnetu väljatõmbamise järele märjast elemendist saadi mängu jälle jätkata.

*

POGON, LWOW,

läinudaastane Poola meister, on omanud selle nime ka tänavu. Finalistide vahel, kellena teiseks oli Wisla, Krakow, peeti 3 võistlust. Esimene lõppes 3:0 Pogoni, teine 2:1 Wisla ja kolmas otsustav Varssavis 2:1 Pogoni häaks.

*

V. Resev-Resel
Toompuiestee 19, Tallinn.

Kõnetraat 20-1g

Soovitab: jalgpalle, jalgpalli saapaid, basket- ja volleyball'e, võrke, rekete, tennisball'e, kettaid, odasid, kuule, trikoosid, naelkingi ja igasuguseid spordi ja võimlemise abinõusid.

Esitajad:

Pärnus,	võiml.	õp. F. Nordgren,
		Lõuna tän. 14.
Rakveres,	"	" K. Lieberg,
		Tartu tän. 5.
Kuressaares,	"	" Elmik, gümn.
Viljandis	"	" Pihlak, "

BELGIA—INGLISE

suurmaavõistlus Antwerpenis lõppes 40.000 päältvaataja ees 2:2 (1:1). Inglise olid oma meeskonnas väljapanud 9 profid. Selle võistluse resultaadi järele loetakse Belgia Tsheho-Slovakkia kõrval tugevaks jalgpallimaaks Euroopa manneril.

*

IIRI—INGLISE

profid on võistelnud 2:1 Iiri häaks. Kõik 3 väravat löi Iiri, sest pall Iirlastele läks sisse nende oma kaitsjate ja väravavahi kokkupõrkest. Rohelise saare võidu eest hoolitses Iiri vasaksisemine Gillespie.

Iiri—Inglise amatöörid on võistelnud 0:3 viimase eduks.

*

RAPID,

Austria meister, on langenud ohvriks lüüasaamiste reale. Järjekorras on Rapid hävinenud Spartale, Praaga, 0:4, Slaviale, Praaga, 1:5 ja Makkabile, Brunn (Tsheho-Slov.), 1:4.

*

SPIELVEREINIGUNG FÜRTH

on kaotanud oma rivaalile Lõuna-Saksas 1. F. C. Nürnbergile 0:2 ja Praaga Slaviale 2:4.

*

TÜRGI

Jalgpalli uusmaa, lõpetas oma esimese maavõistluse Rumeeniaga 2:2. Teised rumeenlaste Konstantinoopolis viibimisel peetud 2 mängu lõppesid: Galata Serail F. C. — Bukarest 3:2 ja Fener Bagtche—Rumeenia rahvusmeeskond 2:2.

*

DRESDEN

on võitnud Leipzigi 3:1.

*

NORRA—PRANTSUSE

va'el seni peetud 3 maavõistlust on lõppenud kõik norralaste võiduga: 3:2, 7:0 ja nüüd 2:0.

Õhtu-Prantsust võitis Norra 5:1.

*

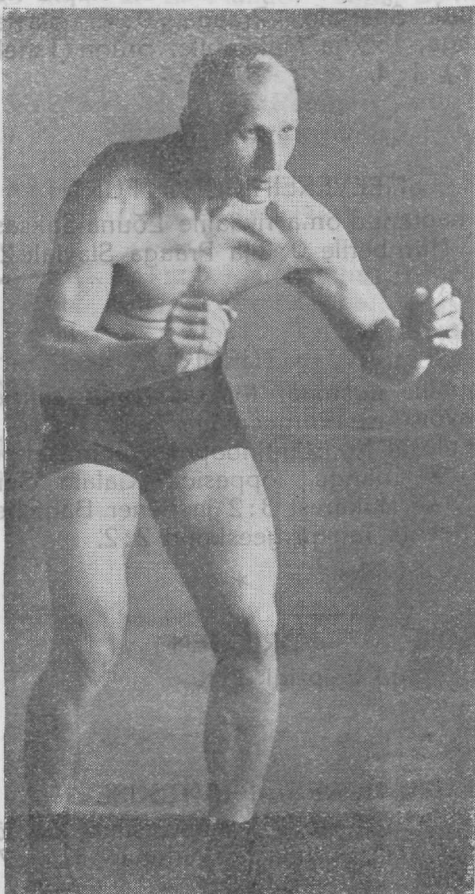
F. C. BARCELONA

on Hispaania meistrivõistlustel võitnud oma suurt rivaali F. C. Espanoli 2:0. Viimase väravas oli end. Barcelona väravaväht Zamora, kelle arvele aga sisseläinud väravaid ei saa panna.

MITMESUGUST

ROB. OKSA,

tuntud Soome tööväeliidu esimaadleja, kes juba aastapäevad Eestis viibinud, stardib praegu Kalevi nimel pikemal võistlusreisil Rootsis. Tema tugevamaks vastaseks säälsetel võistlustel esineb Rootsi ilmameister Carl Vestergren. Esimesel kokkupuutumisel Stokholmis 11.—12 novembril sai Oksa

Robert Oksa.

Vestergrenist töövõidu, kuna 17.—18. novembril Göteborgis Vestergren omakord võitjaks tunnistati, olgugi et ajakirjandus seda otsust teravalt arvustas. Oksa paremus olnud ilmne. Oksa poolt Tallinna saadetud postkaardis avaldab ta lootust Vestergreni järgmisel kohtamisel võita. Oksal seisavad Rootsis veel 3 võistlust ees. Ta gasi Eestisse jõuab ta 1. detsembriks.

*

H. V. EDWARD,

Briti lühiksemaa meisterjooksja, on sõitnud Ameerika ja jääb alaliselt New-Yorki elama. Selleks on ta New-Yorgis avanud keelte-kooli.

*

JIM THORPE,

Ameerika kümnevõistleja, professionaal, on kokkusäädnud indiaanlastest koosneva rugby-meeskonna „Oo Rangs“, keda ta edukalt võistlustesse tahab viia.

*

10,5 100 MTR-IS

näib saavat igapäevaseks asjaks Põhja-maadelgi. Selle ajaga on maa ära pühkinud hiljuti soomlane Härö ja rootslane Engdahl. Ajakirjandus toob küll need tagajärjed õhkamismärgiga.

*

ÜHE JALGPALLIMÄNGIJA ELUST.

Uridil, Viini meistermeeskonna Rapidi forward.

Kui noor sportlane oma edasiarenemiseks tarvitab nõuandeid, pöörab ta eduga ühe oma tagajärjerikka kolleega poole. Ongi pedagooge, kes kinnitavad, et ei ole paremat teenäitajat, kui seda on suurte meeste autobiograafiad. Selles on kindlasti palju tõtt, millest kasu võivad saada ka jalgpallimängijad. Kui omale siis eeskuju valitakse, ei tõmmata selle tegemisel teravat vahet amatööri ja professionaali vahel, sest viimane on suursportlaseks tõusmisel harilikult esimesest kujunenud.

Siin võiks tuua mõningad kohad jutujärgmisest, mis oli „Neuer Wiener Journal“i kaastöölisel ühe kuulsuse, Viini tuntuma jalgpallimängija, paljuarmastatud Uridil'iga. Oma võrratu populaarsuse kohta kaebab kuulsus: „Seda populaarsust võtku tont omale, mul ei ole tast muud kui pahandusi. Igaüks arvab, et ta minuga minult küsimata reklaami võib teha. Nii olid muuseas välja tulnud „Uridilkraed“, millest ma teada sain alles pääle selle uue kaubaartikli turule ilmumist. Iga silmapilk nimetatakse mu nime ühenduses mingi asjaga“.

Vihastatuna teatas Uridil edasi, et ta Kesk-Euroopa laialttuntud jalgpallilaulu „Täna mängib Uridil“ (Heute spielt der Uridil“) eest saanud kirjastus „Bohemia“ direktorilt poolarmust ainult kõigeväiksema summa.

Küsimuse pääle, palju ta oma elus juba väravaid löönud, vastas Uridil, et kahe aasta eest, mil ta oli iseäranis kõrges vormis, lõi ta ühes sesoonis Rapidi eest 87 väravat. Selle numbriga andis Uridil tunnistuse oma haruldasest aktiivsusest jalgpallis. Järgmise küsimuse pääle, millal Uridilil sellest väravatelöömistest küll saab, oli vastus: „Kui see ripuks üksi minu tahtmisest, siis mängiks ma Rapidi eest elu lõpuni. Kuid ma loodan siiski vähemalt 10 aastat veel võistelda Rapidi rõhelise-valge värvide eest, sest kui elada mõistlikult, võib täiesti häält aktiivne olla 38 aasta vanaduseni“.

Ühe kohviku kaasomanikuna on Uridil viimasel ajal elanud mitte kõige korrapärasemalt, s. o. hilja voodi läinud ja pummeldanud, millele ta juure lisas: „Kui ma tahan jääda jalgpallimeheks, pean sarnase elu lõpetama ja ma olen ta lõpetanud. Õige jalgpallimees peab treenerima 2 korda nädalas, suvel pallitreening, talvel enam hüppamist ja starti harjutada. Siis ollakse ühetasaselt hääs vormis. Neljapäeval peab olema viimane treening ja pühapäevani, võistluseni, ei tohi midagi alkoholilist võtta. Sarnase treeningu jaoks ei ole veel vaja olla professionaal, treeningut saab teha õhtul, mis tööd hooletusesse ei jäta“.

*

HISPAANIA JALGPALLITÖÜS.

Euroopa suurem jalgpalliklubi
F. C. Barcelona.

Eelsesooni mängud Hispaanias on õnnelikult läbi, kuna täishooaeg sääl praegu otsekohe ees seisab. Hispaania kuulsam meeskond F. C. Barcelona on oma treeningumängud Poola exmeisteri Cracovia, Lõuna-Saksa Spielvereinigung Fürthi, Hispaania meistermeeskonna Athletic Bilbao ja F. C. Valencia vastu, mis kogusummas andsid F. C. Barcelona hääks väravate vahekorra 33:12, lõpetanud.

Kataloonias pidid Hispaania meistri-võistlused algama otsekohe sensatsioonilise kohtamisega — viimase aasta meister F. C. Europa F. C. Barcelona vastu. Mõlema klubi poolt olid kõik piletid oma poole-

hoidjate jaoks ette ära ostetud, nii et kõrvalseisvatel raske oli piletid saada. Ootamatult segas asjasse Peetrus suurte vihmadega, mille tõttu liidu poolt kõik mängud edasi lükati.

F. C. Barcelonal oli nende hooaja alguks liikmeid 10.500, millega ta on Euroopa suurem ja tõenäolikt ka maailma suurem jalgpalliklubi.

Kui rikkalikult ja suurelt F. C. Barcelona rahvusvahelisi võistlusi korraldab, näitab hooaja keskpunkti võistluste kalender, mille järele kõige väiksemate vaheaegadega Barcelonasse tuleb võistleva suurem osa Kesk-Euroopa parematest jalgpalli meeskondadest. Nii näitab F. C. Barcelona võistluste kalender järgmist: 22./23. det. F. C. B. kontra Vasas, Budapest (eelmäng!); 24./26. det. F. C. B. kontra Sparta, Praaga (sensatsioon!); 31. det. ja 1. jaan. F. C. B. kontra Slavia, Praaga (sensatsioon); 5./6. jaan. F. C. B. kontra MTK., Budapest (lõpumarss). Selle järele Hispaania karikamängude jätkamine, kuna edaspidine programm kujuneb meistrivõistluste arenemise ja olümpiaadi vastu ettevalmistuseks peetavate treeningmängude järele.

Ülemisele võistluste korraldamise teatele toovad aga väljamaa lehed veel üllatavalt lisaks, et lähemate kuude jooksul võtavad peale Sparta ja Slavia veel 6 Tshehi meeskonda ette teekonna päikesepaistelisesse Hispaaniasse, missugust nähtust tuleb juba tõsiselt nimetada jalgpalli rahvasterändamiseks Hispaania pesetade maale.

Maavõistlustest peetakse jaanuaris Barcelonas Tsheho-Slovakkia—Hispaania, kuna Inglismaaga maavõistluse pidamiseks Hispaania liit oma delegaadi on saatnud Londoni.

E. SPORDILEHE JÕULUNUMBER

suurendatud kujul; värviliste kaante ja väärtuslise sisuga, ilmub müügile 15. detsembriks.

Mitmed tellijad,

kes käesoleval aastal lehte hiljem tagant järele on tellinud, on nurinat avaldanud, et kõiki numbreid neile korralikt pole kättesaadetud. Selle pääle võib talitus vastata, et puuduvad numbrid läbi on müüdüd ja seega võimata tellijate soovi täita. Kui kusagilt raamatukauplustest peaks neid tagasi saadama, saadetakse nad ajaviitmata tellijatele.

Kõige parem sõber sportlastele

on

shokolaad,

sest tema on sportlastega ühes enne ja pärast
wõistlust, kui ka wõistluse ajal.

TARVITAJAD!

Kas olete järelemõetlunud, et ostes kaupu erakauplustest, Teie vabatahtliselt annate suure osa oma sissetulekust üksikute rikastamiseks?

Ainult siis on Teil võimalus majapidamises kokkuvõida ja kõik kasu elatustarbete ostust omale saada kui lähema tarvitajate- ehk majandusühisuse liikmeks astute ja kõik kaubad oma ühisusest ostate.

Ühistegelised ettevõtted on aidanud kaubahinnad allasuruda ja on alati valvel, et neid keegi ebaloomulikult kõrgendada ei saaks.

Ühisustele muretses kaupu peaausjalikult otse valmistajatelt ühisuste oma suurkaubandusline ostu-müügi, oma tööstuse ja nõuande keskkohal

Eesti Tarvitajate Keskühisus

Tallinn, Viruvärava puistee 15.